7-8

55. årgang
Juli-August 1953

KUNSTAKADEMIETS GULDMEDAILLEKONKURRENCE 1953
En højhusbebyggelse i Gladsaxe

NEUHAUSENS KONKURS 1953 – Et studenterkollegium i Fælledparken

KONKURRENCEN OM AMTSSYGEHUSET I ODENSE

ARKITEKTEN

TIDSSKRIFT FOR ARKITEKTUR OG DEKORATIV KUNST

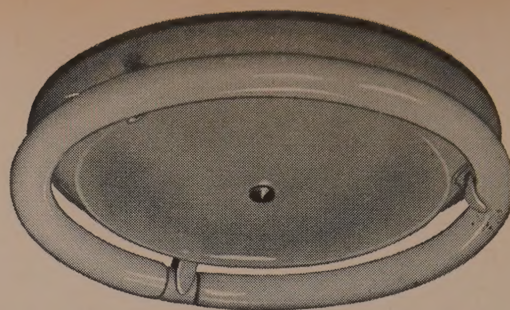
MÅNEDSHÆFTE

UDGIVET AF ARKITEKTENS FORLAG. REDAKTION OG EKSPEDITION: BREDGADE 66. KØBENHAVN K

ARKITEKTEN, månedshæfte Årg. 55 Nr. 7–8 Side 97–124 Afl. til postvæsenet 20.8.53

Nu leverer

PHILIPS

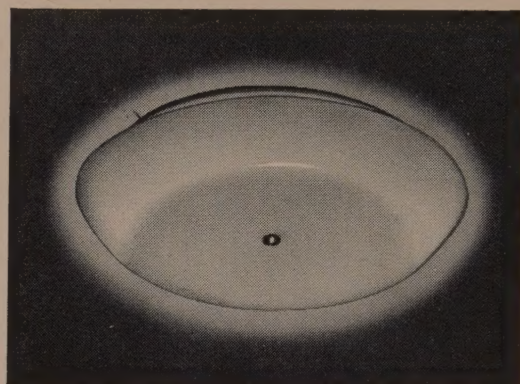

cirkulære lysrør og armaturer...

til dekorativ og effektiv loft- og vægbelysning!

Lysrøret er på 40 watt — har en diameter på 40 mm og leveres i farverne HVID — HVID DE LUXE — GYLDEN

Armaturet kan leveres uafskærmet eller med en smuk opal plasticskærm, som vist på billederne.

C 401 ER KATALOGNUMMERET

PÅ DENNE NYE PHILIPS *belysning*

AALBORGHALLEN
ARKITEKTER:
PREBEN HANSEN
OTTO FRANKILD
ARNE KJÆR

MINEROL
Asfaltpap
Tagpapfabrikken Phønix A/S
VEJEN

...RKITEKTEN

...skrift for arkitektur og dekorativ kunst

...ktionsudvalg: Arkitekterne Willy Hansen ...ler), Finn Juhl, Johan Pedersen, Hans ...nning Hansen (repr. for D.A.L.'s be...else), Henning Meyer (repr. for oplys...gsudv.) og Erik Nilsson (suppleant).

...ktør: Jens Mollerup (ansv. efter presse...en).

...ekten udsendes i to udgaver, dels et ...uelt ugehæfte hver fredag og dels 12 ...str. månedshæfter årligt.

...nementsprisen for begge hæfter tilsammen ... 15,00 kr. pr. kvartal, ugehæftet alene ...o kr., månedshæftet alene 9,00 kr.

...ılgspris: Ugehæftet 1,00 kr., måneds...tet 3,00 kr.

...nceredaktør: Bertel Barnholdt.

...nce- og abonnementsekspedition: Bredgade ... København K, Minerva 1290*.

...ktionssekretærer: Ruth Stilling (tekst), ...ren Andersen (annoncer).

...ktionens adresse: Bredgade 66, København ... Minerva 1290*.

...NEDSHÆFTE 7-8, 1953

...HOLD:

...noncer:

...ed annoncer i *Arkitekten*'s uge- og må...hæfte betyder, at annoncøren udstiller ...*Byggecentrum*.

...KITEKTENS FORLAG

...ade 66, Kbh. K, Minerva 1290*. *Fg. forlagsleder:* ...ahlmann Olsen (sekretær i forlagets bestyrelse).

English Summary

Arkitekten's Publications: Weekly Edition (Friday) and Monthly Edition (12 illustrated issues a year).
The annual subscription rate for Weekly Edition: D. Kr. 30,00.
The annual subscription rate for Monthly Edition: D. Kr. 36,00.
Combined subscription to both editions: D. Kr. 60,00.
Subscription and editorial offices: Bredgade 66, Copenhagen K.

Every year, the Royal Academy arranges a gold-medal competition for architects. The subject in 1952–53 concerned the development of a residential area of tower blocks. Those taking part in the competition should situate the buildings on an area in one of the northern suburbs of Copenhagen. The area in question has not yet been built upon, and has a decided fall towards a public park to the south west, the park being situated on what formerly was boggy ground (Utterslev Mose). The north of the area faces an industrial quarter, and the east is an older, residential area consisting chiefly of single-family houses. The main theme of the task set was the architectonic development of the residential tower blocks. The two competitors awarded the small gold-medal were the architects Gehrdt Bornebusch and Bo Jein. Details of their projects are presented.

Gehrdt Bornebusch has solved the problem by placing 8 tower-blocks of 16 storeys on the northern and highest point of the area, facing the road. He has formed the tower blocks in such a way that there is wide scope for planned variations. At each end of the individual tower blocks are situated staircases and elevators with a large communal balcony. Entrance from the flats is by an access-gallery. His principal standpoint was that it is not advisable to erect buildings having a fixed, unchangeable form; buildings which during the next two hundred years force the occupants to follow a definite form of living, even if conditions change. His plan is therefore worked out so that one not only has the possibility of changing the arrangement and formation of the flats, but also their number and size. Besides the tower blocks, the project embraces different communal edifices as well as some lower buildings consisting of blocks of flats and *houses* erected in terraces on the western part of the area, where the tower blocks would be incommodated by smoke from the industrial area.
The other gold-medal award arranged for the residential area to consist of 6 tower blocks with connecting lower buildings. He has on the whole, worked on the development of the building plan; the total number of occupants in the area will be from 6–8000, the traffic and shopping centre being placed out towards the industrial area. The tower blocks are placed on the most elevated point of the area, and lower buildings consisting partly of terrace houses, the educational centre and school, connected by sheltering walls placed where the ground starts falling abruptly, form a sort of town wall.
Bo Jein's residential tower blocks consist of 19 storeys, and he also has considered it inadvisable at this time to work on a detailed and permanent development of the apartment drawings. He has based his tower blocks on plans, with connecting balconies at every third storey, in such a way that one can design single, two and three storey types of flats.

(Teksten fortsættes på omstående side)

Hotel d'Angleterre, arkitekter J. L. Müller og B. Weinreich.
Franske gobeliner, møbel- og tæppestof leveret af L. F. Foght.

Besides the large gold-medal competition, the academy arranges a lesser, yearly competition called the „Neuhaussenske Konkurs“ after the scholarship founder. The task in the 1952/53 term was planning a college in Fælledparken, which is a large park in Copenhagen. The different extensions of the Copenhagen university, built in the latter years, are placed in the neighbourhood, making it natural therefore for a college to be situated here. The two competitors whose projects were accepted, have solved the problem in completely different ways.

Bo Cock-Clausen has designed his college as a tower block, placed on a small island in the middle of the park lakes. The other competitor, Mogens Didriksen, has formed his suggestion as a series of smaller single-storey buildings forming the college whole.

Besides these academy projects, competition projects for the county hospital in Odense are presented. Danish hospital buildings are so old, that many town and county hospitals are too small, and cannot cope with the demands of the present times. In Odense, there was no main hospital, but only a series of haphazardly placed buildings on a large ground, together with various annexes in other parts of the town. One was therefore now faced with the problem of a complete modernizing, and in 1952, a Scandinavian architect competition was arranged, its object being the planning of a new hospital complex. The problem was presented so that suggestions could be carried out in two stages, the first stage making the greatest possible use of the already existing buildings, and in the second stage, the complete realisation of the project. 20 entries in all were submitted in connection with this competition, and amongst these, the board of judges chose a suggestion worked out by the architects Jørgen Stærmose and Kay Boeck Hansen as being the best one, and that which should be carried out. The board of judges based its decision on the fact that the suggestion combines a particularly good solution of the plans for building, with a sound, practical design of the individual departments and of the possibilities for good internal connection. The architectonic solution is worthy of praise. The nature of the plans in the first stage is such that it would not be necessary to demolish other than a few buildings of little value, and the situation permits of later development without disturbing the already existing departments.

Mr. Frode Jørgensen, who was one of the Architect Association's judges in the competition, introduces the winning suggestions with an article in which he makes some fundamental observations. He underlines the tendency to greater concentration, as shown in the last competitions. One seeks to obtain more and more concentrated solutions for plans, and builds in height in order to simplify movement inside. However, he points out the danger this method contains, as one is tempted to place a lesser importance on the points of the compass, often resulting in small, dark yards. A certain tendency to trying to adapt the solution for plans to a previously chosen form – a sort of formalism – is also mentioned in the article.

(Teksten fortsættes på omstående side)

EENFAMILIEHUS I VEDBÆK
Af arkitekt M.A.A. Arne Jacobsen.

Der vises planer og fotografier af ovennævnte hus, der er projekteret i 1950 og opfør for ingeniør C. A. Møller og frue. En glasoverdækket pergola forbinder selve huset m gartnerbolig. Hovedhusets plan er delt i een opholdsafdeling og een soveafdeling, boligen er indrettet som en 3 værelses lejlighed. Begge huse er velinstalleret.

Arkitektens månedshæfte 1/1953,

EGET HUS I VEDBÆK
Af arkitekt M.A.A. Halldor Gunnløgsson.

Der vises planer og fotografier af arkitektens eget hus, der har øst-vest vendte façade opvarmes af et strålevarmeanlæg med varmelegemer i gulvene, mens der er alm. ra i soveværelset.

Arkitektens månedshæfte 1/1953,

EGET HUS I HELLEBÆK
Af arkitekt M.A.A. Jørn Utzon.

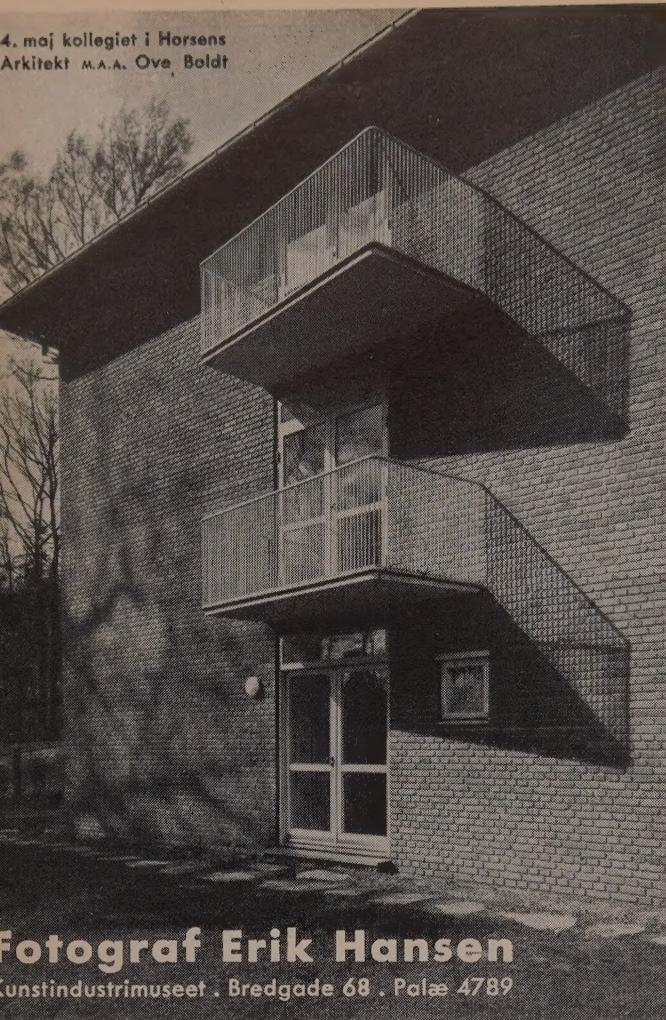
Huset har et areal af 130 m². Forinden husets opførelse blev mulighederne for det ring etc. undersøgt ved hjælp af et par modeller i fuld størrelse. Resultatet heraf helt lukket nordside og en åben glasside mod sydvest. Bortset fra køkken og bad best af eet rum opdelt af løse skillevægge. Huset er gulvopvarmet. – Der vises plan og samt fotografier.

Arkitektens månedshæfte 1/1953,

EENFAMILIEHUS VED NAKSKOV FJORD
Af arkitekt M.A.A. Finn Juhl.

Ovennævnte hus, af hvilket der gengives tegninger og fotografier, er opført på en der skråner svagt mod syd med udsigt over Nakskov fjord; façaden er derfor mod syd. sydfaçaden ligger spiseplads, opholdsstue og galleri; fra sidstnævnte er der adgang ti værelserne, der er adskilt fra galleriet af glasdøre og -vægge.

Arkitektens månedshæfte 1/1953, s

GERBRANDSKOLEN
Af Stadsarkitekten i København.

Skolen blev projekteret i 1943, men først opført 1948–51. Den ligger på Gerbrands-
Amager. Der vises tegninger og fotografier ledsaget af en kort beskrivelse.

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953, si

7

NY ØSTENSGÅRD SKOLE
Af Stadsarkitekten i København.

Der vises planer og fotografier.

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953, si

7

BOLIGER FOR SYGEPLEJERSKER VED SCT. HANS HOSPITA
Af Stadsarkitekten i København.

Projekteret i 1949, opført i 1951. Der vises 2 fotografier ledsaget af en kort beskrive

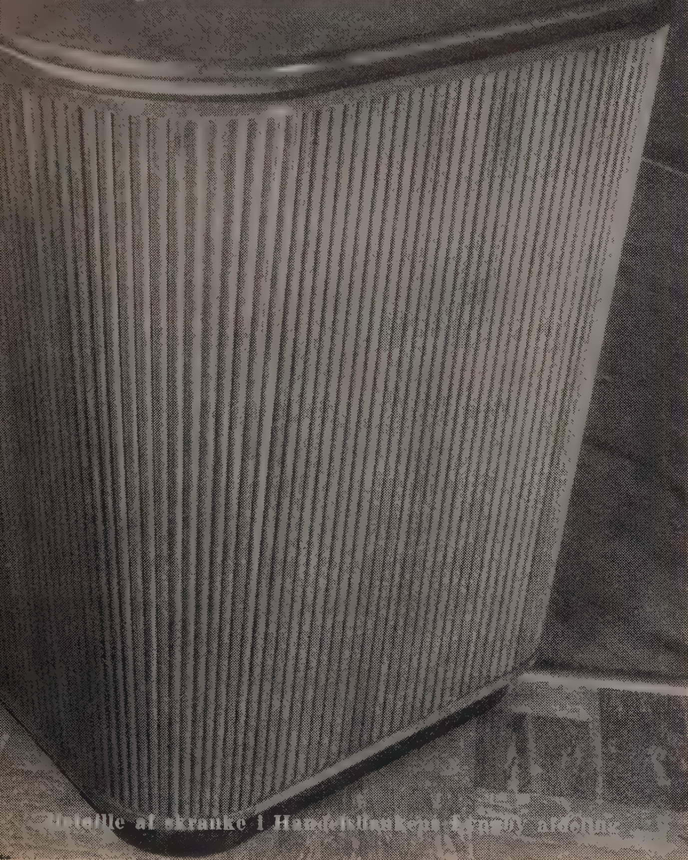
Arkitektens månedshæfte 2–3/1953, si

72

PAVILLONER FOR LETTERE SINDSLIDENDE PÅ SCT. H
HOSPITAL
Af Stadsarkitekten i København.

Der gengives tegninger, fotografier og en beskrivelse af pavillonerne, som er projekt
1946, men på grund af restriktioner først opført i 1949–50.

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953, si

AFARISTOL tegnet af professor Kaare Klint.

BØRNEREKONVALESCENTHJEMMET „STOCKHOLMSGAV
Af Stadsarkitekten i København.

Institutionen, der ligger ved Klampenborgvej, rummer 40 sengepladser for svageli i alderen $^1/_2$–3 år. Der vises fotografier og tegninger ledsaget af en kort beskrive

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953,

BØRNEINSTITUTIONEN „EMDRUP SØGÅRD"
Af Stadsarkitekten i København.

„Søgården", der er en tidligere landejendom, blev i 1947–50 indrettet til børneins med plads til 109 børnehavebørn og et fritidshjem, der kan tage 80 børn. Der gengiv grafier, tegninger og tekst.

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953, s

„RINGERGÅRDEN", boliger for aldresrentenydere
Af Stadsarkitekten i København.

Komplekset indeholder 211 boliger for aldresrentenydere, er beliggende syd for Bis kirkegård og er opført i 1943–45. Der gengives tegninger og fotografier samt en k skrivelse.

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953, s

HULGÅRDS PLADS, boligbebyggelse ved
Af Stadsarkitekten i København.

Bebyggelsen er projekteret i 1943 og opført i 1944–46, den omfatter 123 lejligheder, tiker og en børnehave for 42 børn. Der vises fotografi og tegninger ledsaget af en k skrivelse.

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953, si

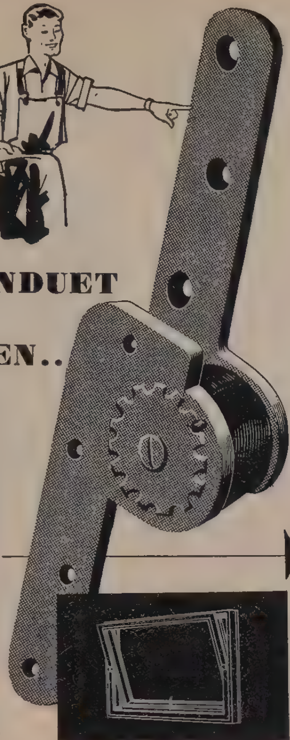

Lad VIPPEVINDUET gaa med i ENTREPRISEN . .

P. N. har med det nye patenterede Beslag til Vippevinduer afhjulpet det Misforhold, der længe har raadet — netop det, at de lokale Haandværkere nødvendigvis er blevet holdt udenfor den Del af Entreprisen, der hedder Vippevinduer, da disse hidtil er udført af Specialfabriker.

Vort nye Beslag og Paskvillaas er Standardbeslag, og samme Størrelse bruges til alle Vinduestyper af vor Konstruktion. Med Beslagene leveres der Arbejdstegninger og Monteringsplaner.

Er De interesseret, kan De faa alle Oplysninger hos Deres Isenkræmmer eller Isenkramgrossist.

PH VIPPEVINDUER

A/S PEDER NIELSEN . PEDERSHAAB . TELF. 9 - BRØNDERSLEV

THRIGE

SYGEHUSELEVATORER

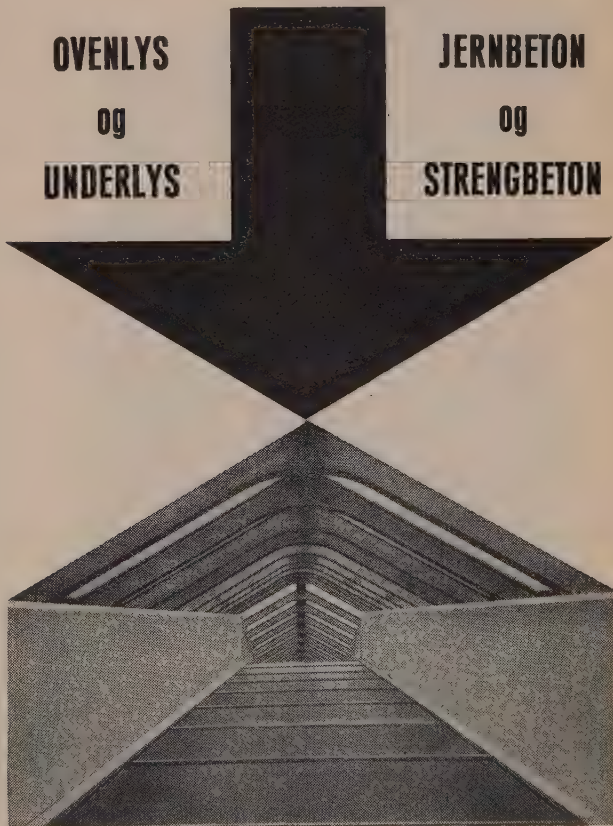

Arkitekt M.A.A. Erik Wibroe

NOVOPAN

ev det
retrukne inventarmateriale
Horsens Landbobank A/S

NOVOPAN
TRÆINDUSTRI A/S
PINDSTRUP

A/S ANDERSEN OG WINKEL
Bornholmsgade 8, København
PA 840 — 480

„VOLDBOLIGERNE", boliger for aldresrentenydere
Af Stadsarkitekten i København.

Bebyggelsen indeholder 247 lejligheder, kontor og 3 funktionærlejligheder. Projektet begyndt 1945, bebyggelsen opført 1950–52. Der gengives fotografier, tegninger og tekst.

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953,

„ARILDSGÅRD", boligbebyggelse i Husum
Af Stadsarkitekten i København.

Bebyggelsen omfatter 5 huse med ialt 274 lejligheder samt en butiksbygning med 3 opført 1950–52. Der gengives tegninger, fotografier og en kort tekst.

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953, s

DE GAMLES BY, modernisering af
Af Stadsarkitekten i København.

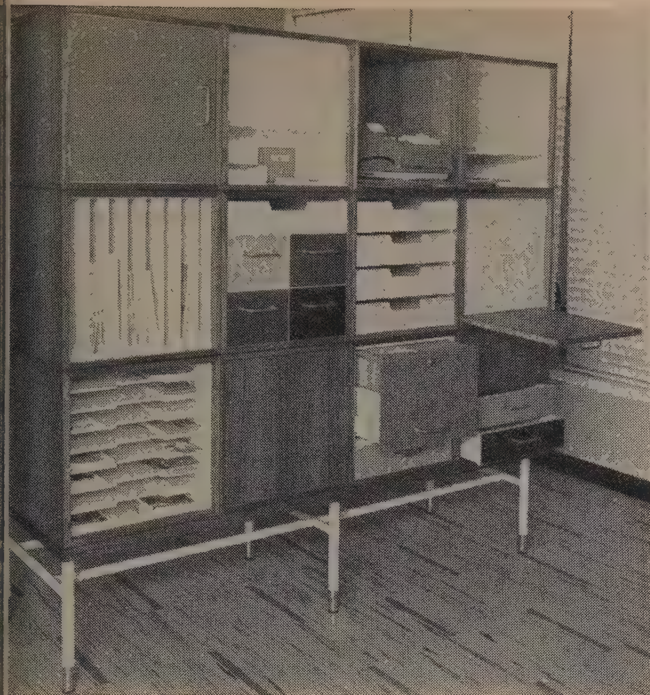
Som første led i moderniseringen er der i 1948–50 opført 3 stk. 4-etagers bygninger ialt 317 eneværelser. Der gengives fotografier og tegninger samt en kort tekst.

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953, s

ØSTRE ANLÆG, legerums- og toiletbygning
Af Stadsarkitekten i København.

Opført i 1946. Der gengives 2 små tegninger og et fotografi samt en kort tekst.

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953, s

KARTOTEKSKAB, TEGNET AF ARKITEKT M.A.A. KAY KØRBING

KGL. HOFMØBELFABRIKANT

C. B. HANSENS ETABL.

BREDGADE 32 . KØBENHAVN K . TELEFONER C. 386, 11.386, 11.585

BYGNINGSBESLAG

VÆLG „IPA" - DER ER KVALITET I ETHVERT AF DEM

A/S J. PETERSENS

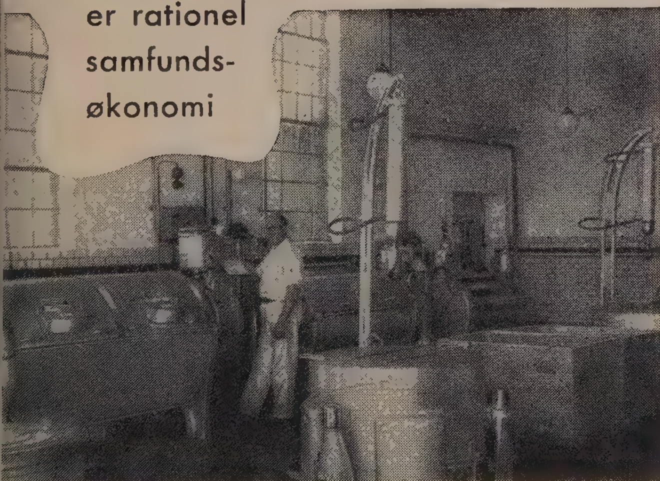
Beslagfabrik

NIBE · TLF. 29

KØBENHAVN . KOMPAGNISTRÆDE 34 . TLF. C. 6623 . MINERVA 1023

GEM VASKERI-anlæg

projektering af større eller mindre tri-vaskerier indenfor det private rvsliv, hospitaler, sanatorier, børne- og offentlige institutioner samt svaskerier og kooperative byggegender vil GEM fabrikens store specialerfaring altid være en uundværlig støtte for arkitekterne.

GEM fabriken leverer komplette vaskerianlæg. De er velkommen til at aflægge vor fabrik et besøg og drøfte eventuelle vaskeri-problemer.

LEVERANDØR TIL DET KGL. DANSKE HOF

Georg E. Mathiasen

ordingborggade 12 . København Ø . Tlf. central *9043

Se HFB side 307, 519

*

Alle vore døre har garantimærke i over- og underkant

Se HFB side 64 og 65

DANSK MØBELPLADE- & FINÉRFABRIK

Odense AKTIESELSKAB København

7

TRAFIKMESTERVAGTEN på Rådhuspladsen, København
Af Stadsarkitekten i København.

Opført 1950 som erstatning for den nedrevne. Der gengives foto og tegninger samt kort

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953, si

7

HAVNENS MOTORFÆRGE, pavillon for
Af Stadsarkitekten i København.

Kort tekst med fotografi og tegninger.

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953, si

74

INVENTARARBEJDER
Af Stadsarkitekten i København.

Stadsarkitekten projekterer samtlige inventararbejder til alle københavnske kommunes
uanset om han selv eller andre arkitekter forestår byggearbejderne. Der gengives ekse
på stole etc.

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953, si

7

KØBENHAVNS GAMLE BYDEL, forslag til fremtidsplan for
Af Stadsarkitekten i København.

Der gengives 2 planer samt en beskrivelse af stadsarkitektens forslag til løsning af t
forholdene i den indre by, hvis der skal tages hensyn til gamle, fredede bygninger af
turel værdi.

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953, sid

Konkurrencearealet

Opgaven i guldmedaillekonkurrencen 1952/53 lød: bebyggelse af et areal nord for Utterslev mose. Opgavens hovedemne var en arkitektonisk udformning af det høje bolighus, men også spørgsmålet om en sådan bebyggelses forhold til omgivelserne ønskedes belyst, og der ønskedes i korthed redegjort for de tanker angående familietypefordeling og behov for fællesanlæg, på hvilke forslaget er bygget op. Arealet hvorpå bebyggelsen skulle placeres ligger mellem Utterslev mose og Gladsaxevej. Arealet er ialt 790.000 m², hvoraf fragår til vej, andre formål og ubebygget moseareal 150.000 m², disponibelt til boligbebyggelse er således 640.000 m²; der skulle regnes med en udnyttelsesgrad på 0,275. Da arealets sydlige, lavere del er stærkt kuperet og sammen med mosen udgør et karakteristisk og værdifuldt træk i landskabet, måtte det holdes ubebygget og bebyggelsen på arealets nordlige del derfor udformes som højhuse. Nord for konkurrencearealet ligger Gladsaxe industrikvarter og mod øst et boligområde.

Højhusbebyggelse i Gladsaxe

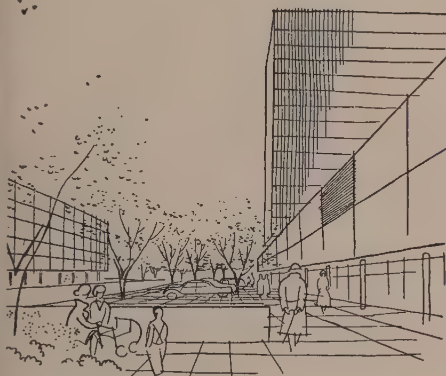
Tilkendt Akademiets mindre guldmedaille 1953

Af arkitekt M.A.A. Gehrdt Bornebusch 728.28

Bebyggelsen

Situationsplan.

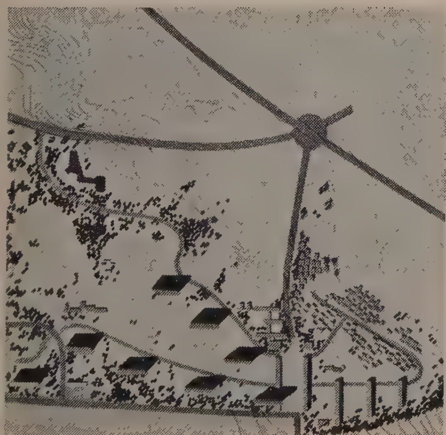
Den projekterede bebyggelse danner et lille afsluttet samfund med behov for en række fællesanlæg, som naturligt samles omkring et center – et torv. Torvet er placeret centralt i bebyggelsen, nær busstoppested og jernbanestation, og alle lokale adgangsveje udgår herfra. Mod øst langs Gladsaxevej ligger 8 16-etages blokke. Terrænet her er velegnet for højhusbebyggelse. Husene ligger forholdsvis højt, hvad der rent landskabeligt må anses for en fordel, og de store slagskygger vil ikke genere det idrætsanlæg, der ligger nordfor. Udsigten til idrætsanlægget kan for øvrigt være til stor fornøjelse for højhusbeboerne. En eventuel højhusbebyggelse på arealet vest for torvet ville med den rigtige vind blive stærkt generet af røg fra industrikvarteret. Her er derfor placeret 4 5-etages øst–vest vendte blokke, beskyttet mod nord af et skovbælte. Terrasse- og atriumhusene er udformede som haveboliger med minimale, lukkede haver.

Perspektiv fra torvet

Boligerne.

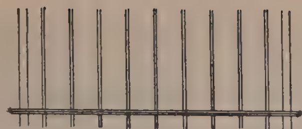
En væsentlig tanke, der ligger til grund for mit projekt, er, at man i dag ikke kan forsvare at bygge boliger, der har en fast og uforanderlig form. Boliger, der i de næste 200 år tvinger sine beboere ind i en ganske bestemt livsform, selvom vilkårene er ganske forandrede. Dette gælder for øvrigt ikke blot boligen, men så godt som alle former for byggeri: skoler, børneinstitutioner, teatre o. s. v. Vi ved ikke meget om fremtiden. Vi ved, at vi kun er lige ved begyndelsen til en periode med kolossale forandringer og muligheder, og vi må ikke hemme denne udvikling. Den måde, hvorpå man i dag fastlåser hele byggeriet i striber af ens lejligheder med 2 værelser og 1–2 kamre, kan nok forekomme én noget betænkelig. Ud fra ovenstående betragtninger er hele mit projekt udformet således, at ikke blot lejlighedernes indretning og udformning, men også deres antal og størrelse kan følge det skiftende behov. En tilfældigt valgt opstilling af lejlighedsantal og

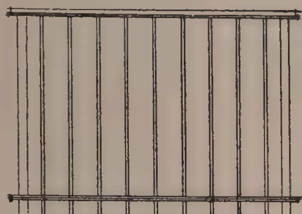
Situationsplan, modelfotografi

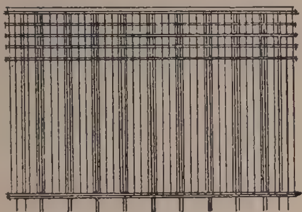
Modelfoto af et af højhusene

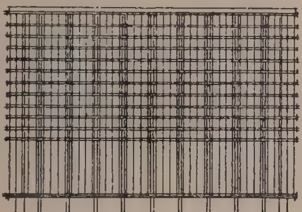
Søjlerne støbes

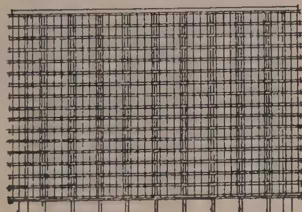
Wirerne spændes ud mellem øverste og nederste plade

De øverste plader støbes først

Monteringen af lejlighederne kan påbegyndes

Huset er færdigt

familietypefordeling vil således være af ret ringe interesse. Man må dog regne med, at de lavere huse og især terrasse- og atriumhusene indeholder boliger for større familier.

Fællesanlæg.

Omkring det store butikstorv, der er udformet som en stor have med plæner, træer, hyggelige siddepladser, bassin med springvand, parkeringsarealer o. s. v., grupperer de forskellige fællesanlæg sig. Skolens aula benyttes om aftenen til koncerter, teaterforestillinger og lignende arrangementer. Den 16-etages boligblok er her indrettet som kollektivhus, og i forbindelse hermed er der en restaurant, som også er offentlig tilgængelig. I tilknytning til biblioteket er der et par mindre foredragssale til brug for studiekredse og lignende, og i den 5-etages boligblok kan indrettes lejligheder for læge, tandlæge, sagfører o. s. v.

Højhuset

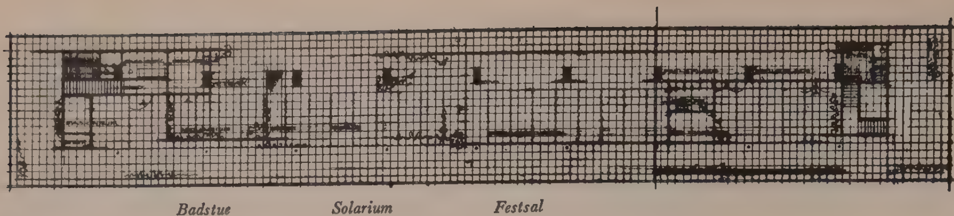
Idé

Det væsentlige for mig har været at skabe det „flexible" hus, og ud fra denne idé har jeg måttet finde frem til den hustype, det modul, de konstruktioner og de installationsløsninger, der giver de rigeste muligheder for at løse denne opgave.

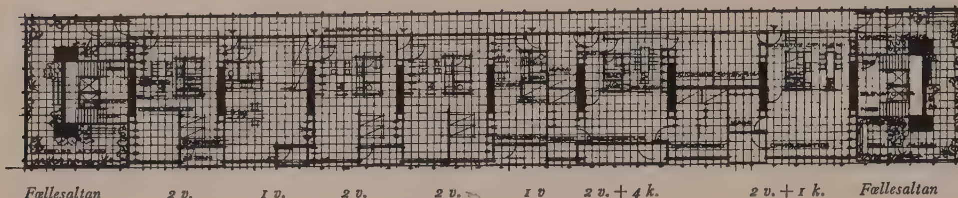
Hustype

Sidegangshuset kan sammenlignes med en villavej, man har skåret i mindre stykker og anbragt ovenover hinanden. Man har således striber af byggegrunde liggende lodret over hinanden. En mand kan leje en grund og dér bygge sin lejlighed, som han har lyst til. En af de almindeligste indvendinger mod højhuse er, at man ikke mener, at disse huse egner sig for familier med børn. Hvordan skal mødrene holde øje med deres børn udendørs og samtidig passe deres husgerning? Og hvordan skal familier, der bor i højhuse, nogensinde lære deres naboer at kende og få tillid til dem? Spørgsmålet er vel nok, om man ikke kan overflytte fordelene ved een bygningstype til en anden, f. eks. ved på hver etage, i forbindelse med sidegangene, at indrette fælles opholdsarealer. Sidegangene danner således ikke blot i al almindelighed forbindelse mellem trappearrangementerne, men bliver en art erstatning for rækkehusvejen, og fremmer således naboskabet mellem lejlighederne indbyrdes. Fællesaltanen kan f. eks. om formiddagen benyttes af husmødrene; de kan sidde her med deres sytøj og sludre, medens de mindre børn leger omkring dem. Om aftenen kan forældre, der ikke bryder sig om at fjerne sig alt for langt fra deres sovende småbørn, i stedet for at tage elevatoren helt ned til jorden, sætte sig hen på altanen og nyde solnedgangen. Altanerne udformes selvfølgelig som små haver, med behagelige siddepladser mellem planter og blomster. Om vinteren kan de store vinduer lukkes ned, så altanerne bliver små vinterhaver.

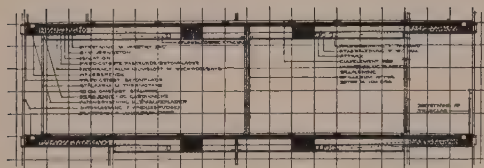
Der er mulighed for at lave praktisk talt alle variationer af lejligheder, fra 1 værelse med alkove til luksuslejligheder på 6–7 værelser. Altanerne kan laves store eller små, eller de kan helt stryges. Alle sydfaçader er udført med glas fra loft til gulv, så at man kan udnytte solvarmen fuldt ud. Samtidig får beboerne den fulde fornøjelse af udsigten. Der kan dog indsættes plader med isolation, hvor det måtte ønskes.

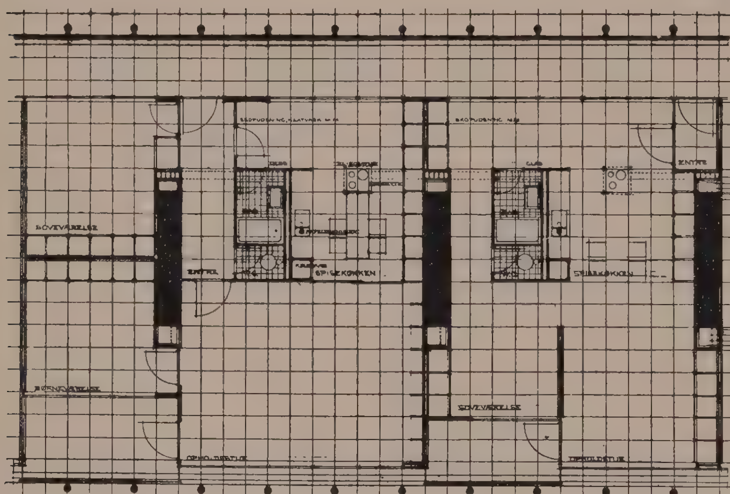
Plan af tagetage

Plan af normaletage

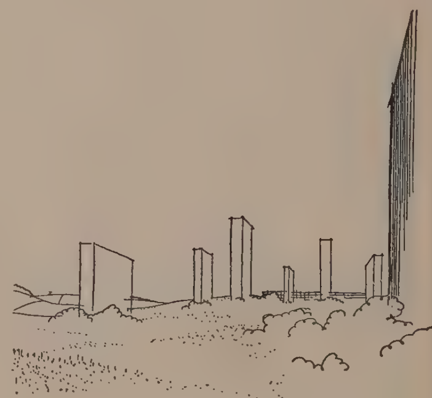

Snit af normaletage

Snit

Planudsnit

Plan og snit 1:600
Planudsnit og snit af normaletage 1:200

Fællesanlæg.
I kælderen ligger de nødvendige garager, (kan i givet fald benyttes som sikringsrum) med direkte adgang til husets trapper og elevatorer. Desuden cyklerum, pulterrum, dybfryseboxe o.s.v. Den overdækkede legeplads, som i dårligt vejr kan skærmes med svingporte, ligger i forbindelse med den store udendørs legeplads. I stuen findes viceværtens centralt beliggende kontor samt hobbyrum til børn og voksne og maskinvaskerier.
Taget er udnyttet til fælles rekreation med en sal, der kan lejes ud til private sammenkomster (salen kan opdeles efter behov), taghaver med hvilepladser, badstue, solarium o.s.v.
Den aktivitet, der vil foregå foran huset på plænerne, legepladsen og sportsarealerne, vil for husets beboere danne en stærk og levende kontrast til den storslåede udsigt over det frie landskab.

Perspektiv af højhusene

Gehrdt Bornebusch: Højhusbebyggelse i Gladsaxe

Tilkendt Akademiets mindre guldmedaille 1953
Façadedetaille, modelfoto

Konstruktion

Huset er projekteret over et modul på 60 cm. Husets konstruktion er baseret på en enkel og rationel opførelse.

Først støbes søjlerne i glideforskalling og derpå støbes den øverste, og nederste etageplade, hvorimellem stålwirerne spændes ud. Af hensyn til forskallingsarbejdet vil det være en fordel at begynde udstøbningen af de øvrige plader fra oven. Allerede kort tid efter, at de øverste plader er støbt, kan man begynde opstillingen af alle de fabriksfremstillede elementer: façadeelementer, skillevægselementer, gulvelementer med indstøbte varmerør, køkken-bad-element o. s. v.

Installationer

De lodrette kerner indeholder alle installationer, d. v. s. tilløb, afløb, elektricitet, varmestrenge og aftræk.

Køkken og bad, der fremstilles i et helt element, tænkes udført i 2 udgaver: ét med wc og bad i samme rum og ét, hvor wc adskilles fra badet. De nødvendige tilløb og afløb samles i elementets dobbelte bund og trækkes herfra, i lighed med afløb fra façade og altaner, i etageadskillelsen til kernerne.

Højhusbebyggelse i Gladsaxe

728.28

Tilkendt Akademiets mindre guldmedaille 1953

Af arkitekt Bo Jein

Byen

For dem, der er vokset op i landlivets enkelte primitive tilværelse og som i samliv med naturen har erhvervet en erkendelse af blot at være en bestanddel heraf, vil bylivet let synes uorganisk, maskinelt i sin udfoldelse, som om mennesket er skudt ud af naturens rytme og blot er slave af et moderne samfundsmaskineri.

At byer og bygninger er åndspåvirkende er nok klart for alle. Vi kender Istedsgades fællesskabsfølelse. Men i 30- og 40ernes karrebebyggelser har vist ingen følelsen af at tilhøre et fællesskab. Vi kender også noget til værdien af at tilhøre et samfund eller en kreds fra landsbyen, fra familien eller negativt fra den ensomme ældre ugifte.

Det er dog meget begrænset og tilfældigt, hvad arkitekterne ved om de mennesker, hvis livsrammer, de er med til at forme.

De primære bestræbelser i mit projekt er et følelsesbegrundet forsøg på at danne et sundt hjem for en befolkning på 6–8000 mennesker. Grundelementet i mine tanker har været, at hvert individ skal kunne overskue sin tilværelse. Man skal have en rod, en målestok og ballast for livets påvirkninger.

Tilstedeværelsen af det nordforliggende industrikvarter, idrætsparken, samt de dårlige trafikmuligheder til city har været til hjælp for opgavens løsning på dette grundlag. Forudsætningerne for at skabe en selvstændig byenhed er tilstede.

Befolkning

Industrikvarteret har og vil få brug for mange nærliggende boliger under sin udbygning. Jeg har udført en befolkningsprognose, hvor førsteindflytterne, der forudsættes hovedsagelig at være alm. nygifte, efterhånden udskiftes med beskæftigede i industrikvarteret. Hver eneste beboer er opført, på grundlag af statistiske udregninger, med fødselsår, ind- og udflytning fra påtænkt opførelsesår 1958 til 1976, mens normalsammensætningen regnes nået år 2000. Jeg har herefter, i grove træk kunnet overskue byens sammensætning og fået et grundlag for behovsbetragtninger.

Bebyggelsesplanen

En i industrikvarteret arbejdende befolkning begrunder bebyggelsesplanens hoveddispositioner. Byens trafik- og butikscenter er placeret mellem arbejdssted og bolig. Boligbebyggelsen ligger nordligst og højest på grunden med udsigt til det grønne landskab. Syd herfor ligger, som en bymur, rækkehuse, kulturcenter, læmure og skoleanlæg. Fra denne „bymur" falder terrænet naturligt ret stejlt til dyrkede marker og enge. Længere mod syd, på højdedraget, har jeg placeret kirken, hvis klokker herfra vil kime mildt mod hele bebyggelsen, og et ungdomsanlæg omkring en dam er tænkt til dans og guitarspil ved solnedgangstide.

Boligbebyggelsens grundelementer er de 6 stk. 19 etagers lamelhuse, der gir beboerne udsyn og det store landskab karakter. Imellem dem er anbragt 2–3 etagers bygninger, hvis funktion

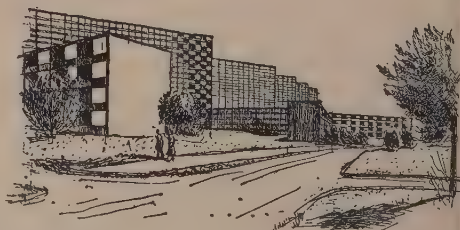
Bebyggelsens placering i kvarteret. 1. Gladsaxe industrikvarter. 2. Kirke. 3. Evt. Station. 4. Københavns kommunes vandudvindingsarealer og vandværk. 5. S-station. 6. Idrætspark. 7. Stadion. 8. Skole 9. Mørkhøj. 10. Klaringsanlæg

Fra vejkrydset Gyngemosevej-Grønnemosevej set mod syd-sydøst mod kulturcentret

Fra vejkrydset Gyngemosevej-Grønnemosevej set mod nordvest

Fra vejkrydset Gyngemosevej-Grønnemosevej set mod øst-nordøst

Situationsplan 1 : 10 000

svarer til det normale etagehus' kælder. Foran højhusene ligger 3–4 etagers alm. bolighuse, som rammer om store haveanlæg. Friarealerne er også, indenfor helheden, forsøgt inddelt i passende enheder. På arealerne nord for højhusene kan børnene tumle sig frit mellem træer og buske. Arealerne mellem bolighusene er udlagt til parkanlæg med indelukker for de helt små, drivhuse, dyregårde etc. En ca. 1,4 m høj mur forbinder kulturcenter med skole. På dennes sydside er skråningen tænkt beplantet med græs, buske og vilde blomster. Til let landbrug, planteskole e. lign. er foreslået udlagt ca. 50 td. land, således at byen får glæde af markernes vekslende farver og frugt.

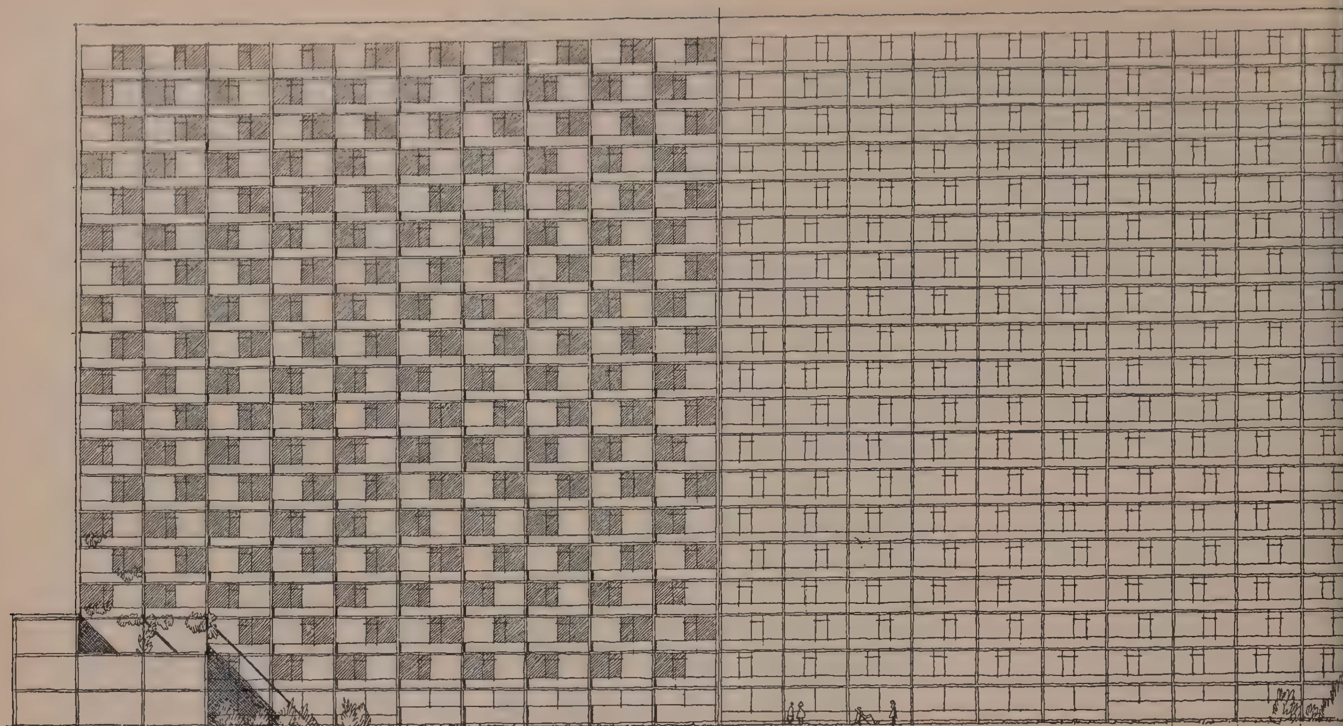
Den arkitektoniske bestræbelse i bebyggelsen er den faste udformning af husblokkene med klar grænse til landskabet. Ikke alene den enkelte lejlighed, eller det enkelte hus, men hele byen skal være beboernes hjem. Hjemmet skal være overskueligt og indeholde alle fornødenheder til legemets og åndens pleje.

Højhuset

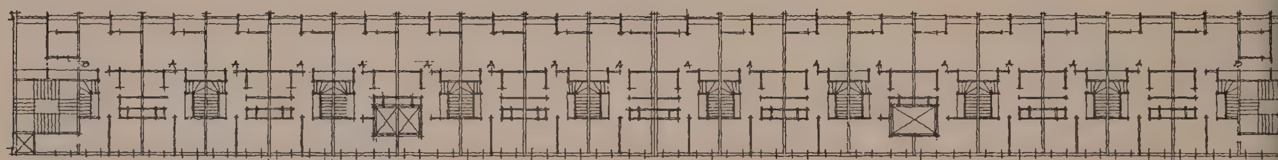
Det store lamelhus, i sin rene simple form, må foretrækkes for det uroligtvirkende punkthus, som vi ser det på Bellahøj. Højhuset må have en højde, hvor gevinsten ved brug af moderne

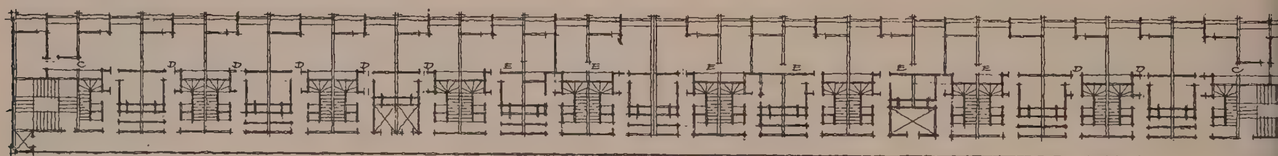
Højhusene set fra Gladsaxevejs bro over Anlægsvej

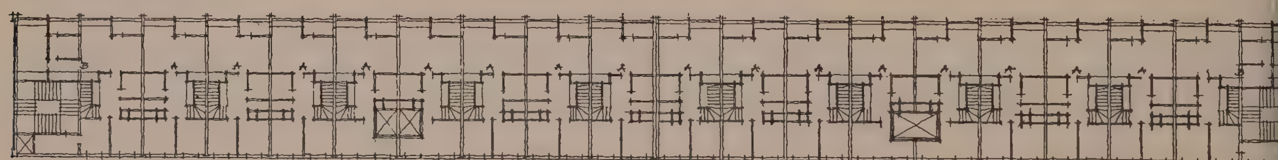
Façade mod sydvest

Plan af „øvre etage"

Plan af altangangsetage

Plan af „underetage"

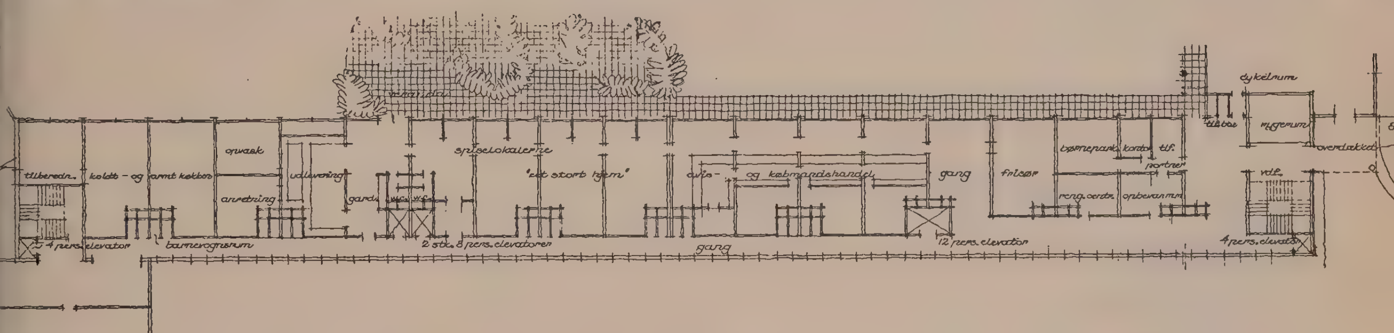
teknik er størst. Grænsen må vel være omkring kranens max. rækkevidde, idet fortjenesten af elevatorer, rulleforskalling etc. må ligge i de øverste etager.

I denne opgave spiller faren for røg fra industrikvarteret også en rolle for højhusets udformning. Få meget høje huse med façader paralelle med røgretningen giver mindst røgplage. Solen, stedets højdekurver og landskabets store linier stiller ligeledes sine krav til huset.

Husets opgave er at danne bolig for den enkelte familie, men hvordan det løses rigtigst indenfor bestemte økonomiske rammer, ved vi jo ikke ret meget om. Bestræbelserne her må gå ud på at opnå så meget nettoboligareal som muligt. Jeg har valgt en hustype, som vist ikke er brugt herhjemme, med altangang for hver

Bo Jein: Højhusbebyggelse i Gladsaxe
Tilkendt Akademiets mindre guldmedaille 1953
Planer, façader og snit 1 : 800

Façade mod nordøst

Plan af stueetage

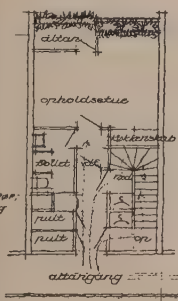
3. etage og herfra fordeling op og ned ved trapper. Lejlighederne udformes i mange typer og størrelser, således at folk, hvis behovet ændres, må flytte til den type, der passer dem.

Det viste højhus er beregnet til udvidet kollektiv service.

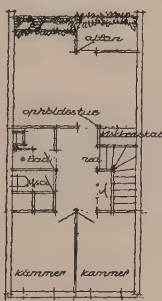
Højhusets façade skal give udtryk såvel for konstruktion som levevis. N.ø.siden er husets ryg mod kulden, dets s.v.side åbner sine boligceller mod lys, varme og udsigt. Den enkelte lejlighed er et brudstykke af et mønster, ligesom den enkelte beboer er en del af et samfund. Husets udvendige materiale er chockbeton. I brystninger og gavle dog emaljerede jernplader. Façaderne arbejder hovedsagelig ved lys/skyggevirkninger, mens gavlenes emaljeplader, indenfor en betonramme, er tænkt udsmykket af malere.

Det er synd for menneskene, der passivt oplever naturen, som de oplever cirkus eller zoologisk have. Vi er jo selv et stykke natur, der skal gødes og vandes, tilklippes og have sol og luft for at kunne folde sig ud i leg.

Den åndelige sundhed er menneskets vigtigste betingelse for at kunne lege og indordne sig i en livsrytmik. Jeg ville ønske staten ville hjælpe til sagkyndigt samarbejde for forskning af de grundlæggende betingelser for sunde rammer i menneskets bolig.

Altangangsetage

Den øvre etage

Lejlighedsplaner 1 : 400

Opgaven i de Neuhausenske konkurser var et studenterkollegium. Kollegiet skulle placeres i Fælledparken i tilslutning til de nye universitetsbygninger i Nørre Alle. Kollegiet skulle kunne opvarmes fra universitetsbygningens kedelhus. Kollegiebygningen eller -bygningerne skulle placeres så frit, at hverken gårdsplads eller egentlig have skulle reserveres. Det var en væsentlig del af opgaven at tilpasse kollegiet til parkbeliggenheden. Da opgaven var rent utopisk, var indretningens udformning ganske fri, uden snævre bekostningshensyn.

Fra Fælledparken

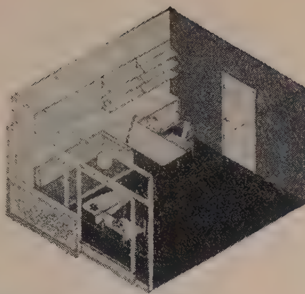
Studenterkollegium i Fælledparken

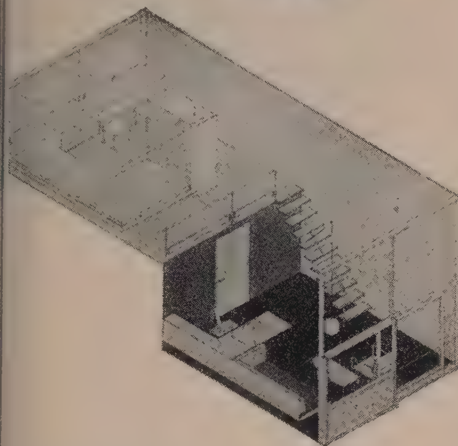
Af arkitekt M.A.A. Bo Cock-Clausen 727.4

Ligesom man i Aarhus har studenterkollegier liggende i en park, skulle man til den Neuhausenske Konkurs 1951–52 forsøge at skabe noget tilsvarende i København. Opgaven gik ud på at arrangere et antal boliger i Fælledparken for gifte og ugifte studerende, enten i form af et enkelt hus eller en mindre koloni af bygninger. Der måtte ikke være gårdsplads ud over det aller nødtørftigste, ligesom heller ingen egentlig have måtte reserveres af parkens areal. Kollegiets tilpasning til parkbeliggenheden blev anset for at være en væsentlig del af opgaven. Kollegiet skulle indeholde boliger for ca. 35 ugifte studerende og ca. 15 ægtepar. Endvidere ønskedes opholdsrum indbefattet forhal, lejlighed for opsynsmand, værelser for husassistenter, køkken for tilberedning af morgenmad samt diverse udenomsrum.
Det er på flere måder en tiltalende tanke at placere et studenter-

Perspektiv

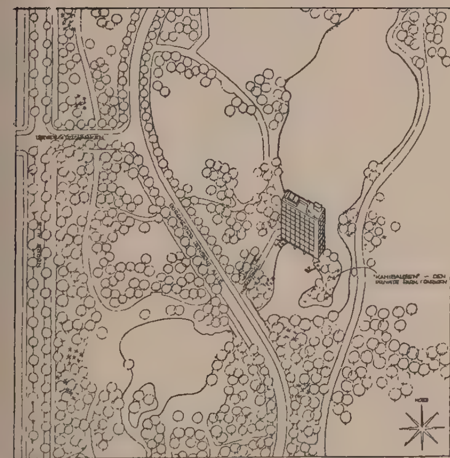
Axonometri af lejlighed

kollegium i fælledparken. Man opnår en fin beliggenhed i forhold til de forskellige læreanstalter og adgangen til idrætspladser er ligeledes god. Men det væsentlige er dog den mulighed, alumnerne vil få for midt i byen at komme i kontakt med et stykke natur, en mulighed, som ikke findes ved ret mange af de eksisterende kollegier.

Desværre kan parken ikke forbeholdes et kollegium alene. Parken er som bekendt et af byens få større grønne områder, der fra tidligt forår til sen eftersommer er meget stærkt besøgt. Det vil derfor være nødvendigt, at tage hensyn såvel til parken som til kollegiet. En lav eller halvhøj bebyggelse vil formentlig være uheldig, først og fremmest fordi den optager for meget af parkens areal, men også fordi den vil vanskeliggøre mulighederne for at gøre kollegiet til et roligt og ugenert opholdssted for beboerne. I det gengivne projekt er kollegiet derfor udformet som eet højt hus – et stykke skulptur i parken – og hævet på søjler over en bro mellem søens nordvestlige bred og den lille ø – „kannibaløen“ kunne den passende kaldes – i søens sydlige ende. Ved denne placering vil mange fordele være opnået, bl. a. samme uindskrænkede areal for parkens sædvanlige gæster, fred og ro for alumnerne, idet man hæves over og fjernes fra eventuelt støjende og nysgerrige personer, lys og luft til samtlige kollegiets rum og et ugenert opholdsareal i parken, kannibaløen, som vil blive kollegiets private park i parken, naturligt indhegnet af søen, hvis vandspejl vil understrege bygningens højde.

Et sådant arrangement kunne sandsynligvis udmærket gennemføres. Flere af de nyere kollegier her i byen er opførte af private selskaber (Nordisk Fjer, Egmont H. Petersen m. fl.), og man kunne udmærket tænke sig, at en eller anden velhavende institution i lighed hermed og for at markere f. eks. et jubilæum, opførte og forærede kollegiet til universitetet og de højere læreanstalter. Københavns kommune kunne sikkert, for den gode sags skyld, formås at stille „byggegrunden“ gratis til rådighed, da parkens areal ved den foreslåede placering i virkeligheden ikke bliver reduceret; tværtimod udvides parkens areal med kannibaløen, hvortil der hidtil ikke har været adgang. For at nedbringe udgiften til husets drift kunne bygningen i sommermånederne benyttes som aflastning for Københavns hoteller; det tidspunkt af året, hvor der er stærkest behov for hotelværelser, og hvor kollegiet alligevel vil stå tomt på grund af læreanstalternes sommerferie. Denne indtægt i forbindelse med et rimeligt månedligt beløb fra alumnerne skulle give mulighed for at kollegiets drift kunne hvile i sig selv.

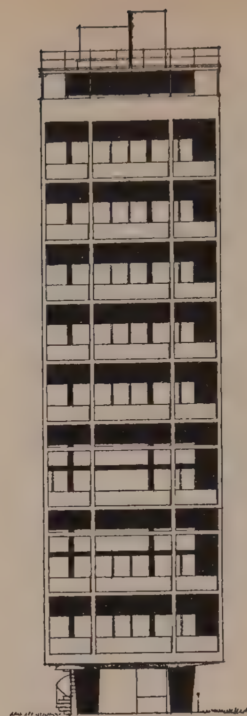
Bygningens bærende konstruktion er tænkt som et omstøbt jernskelet med isolerende udfyldning i façaderne, der pudses og males. Vinduerne og de brede skydedøre forsynes med thermopaneruder eller lignende. Brystningerne i de fremskudte vinduespartier består af marbriteglas. Gulve belægges med ølandsfliser. Bygningen opvarmes af strålevarme fra varmeslanger indstøbt i etageadskillelserne; fjernvarmen leveres fra universitetsparkens varmeanlæg ved Nørre allé. Boilerum, hydrofor, cyklerum, værksted og lignende placeres i en selvstændig 1-etages bygning mellem træerne til venstre for indkørslen fra Borgmester Jensens Allé.

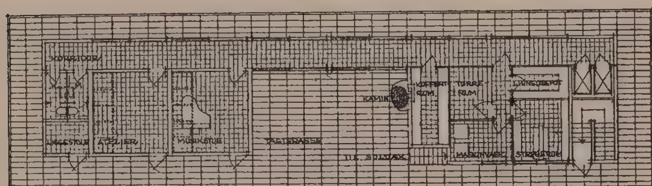
Oversigtsplan

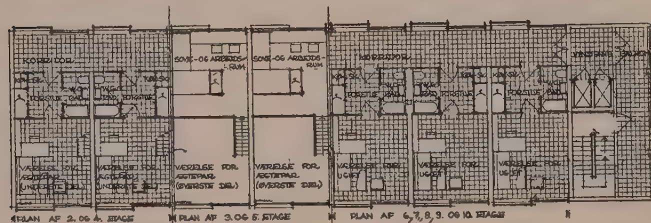
Façade mod sydvest

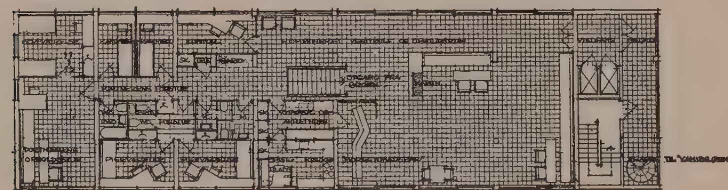
Gavl

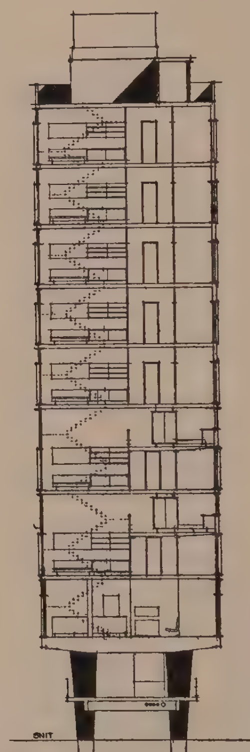
Tagetage (2. etage)

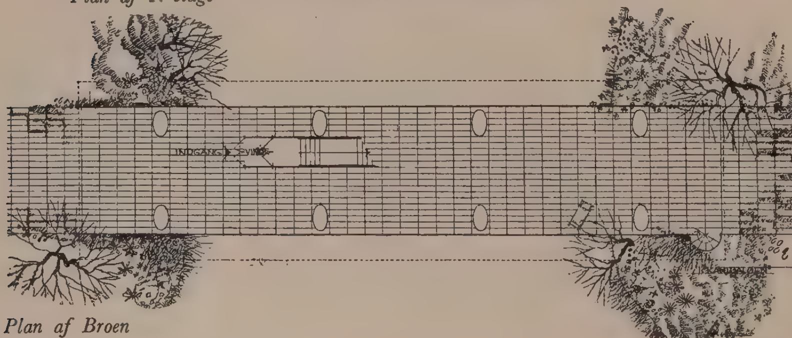
Etageplaner

Plan af 1. etage

Snit

Plan af Broen

Bo Cock-Clausen: Studenterkollegium i Fælledparken. *Tilkendt Neuhausens konkurs 1*
Plan, snit og façader 1 : 400

Beliggenhedsplan 1 : 6000

Studenterkollegium i Fælledparken

Af arkitekt M.A.A. Mogens Didriksen

727.4

Valg af areal.

En nøjere undersøgelse af Fælledparken giver det resultat, at arealet, dannet af bilvejen som vestlig og søen som østlig grænse, forekommer bedst egnet til formålet. Det er dog kun den sydlige del som benyttes. Årsagen til dette valg er dels arealets ugenerte beliggenhed, dets gode muligheder for en fri placering af bygningerne og endelig, at det ikke i så udstrakt grad benyttes af publikum.

Bygningernes anbringelse.

Under hensyntagen til parkens helhed og til det valgte areals muligheder, fremtræder anlægget i opløst form og af en karakter, som skaber en god kontrast til omgivelserne uden på nogen måde at virke tung eller skæmmende. Opdelingen af bygningerne er derfor som følger:

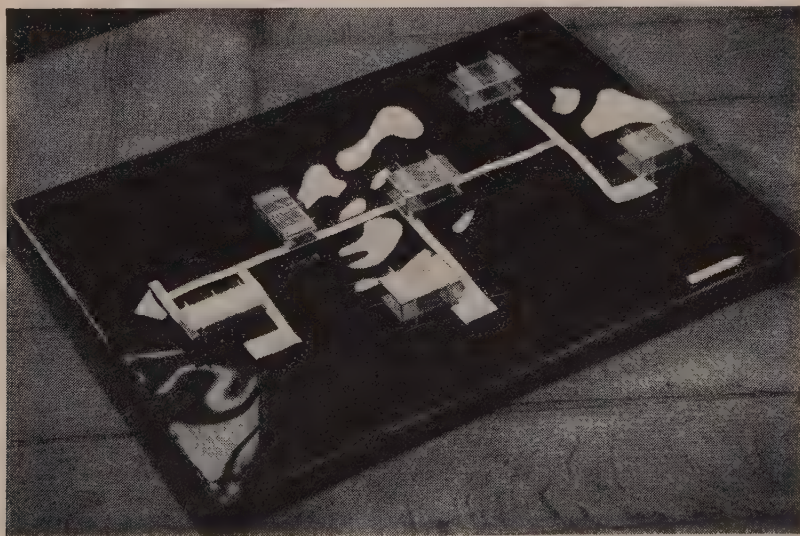
1) 4 ens 2 etages huse, som indeholder samtlige værelser for de studerende. Disse er indbyrdes forskudt, således at man alle steder har frit udsyn til verdenshjørnerne. En yderligere variation opnås ved at 2 af husene, som anbringes ved søbredden, forsænkes de ca. 2 m's forskel, der er mellem vandspejl og terrain.

2) 2 ens huse, som indeholder fællesrum, bolig til opsynsmand og husassistenter samt udenomsrum. Disse er i modsætning til de øvrige i 1 etage, og er anbragt ved hovedindgangen til arealet, således at opsynsmanden kan have nogen kontrol med færdselen til og fra kollegiebygningerne, og da især med de 2 nærmeste, som udelukkende beboes af ugifte studerende.

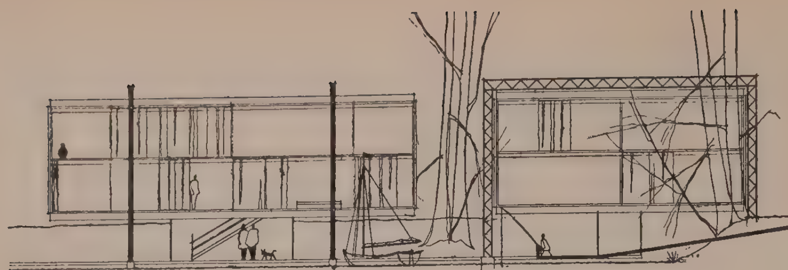
Kollegiebygningernes indretning.

Arealets orientering og muligheder opfordrer til øst–vest vendte huse, derfor er hustypen med en fast kerne, indeholdende trappe samt alle sekundære rum velegnet, og da huset er hævet over jorden, opnår man at få frigjort arealerne langs façaderne til værelser udelukkende.

Som ovenfor nævnt fordeles husene med 2 stk. for hver gruppe af studerende. Men da de (husene) imidlertid er udformet fuld-

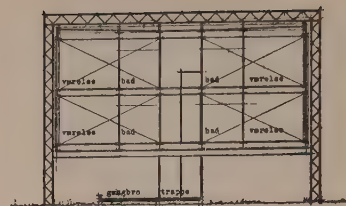
Modelfoto

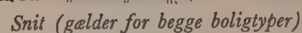

Façade mod øst og vest

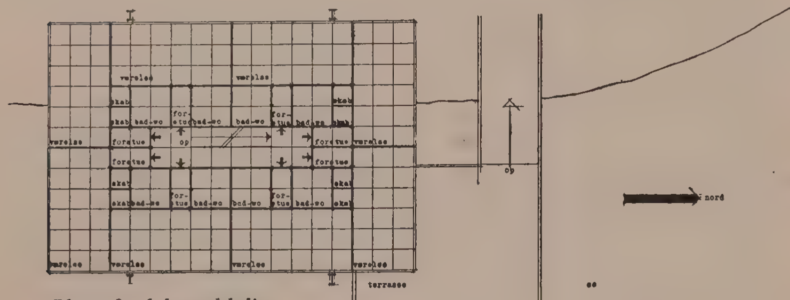

Façade mod nord og syd

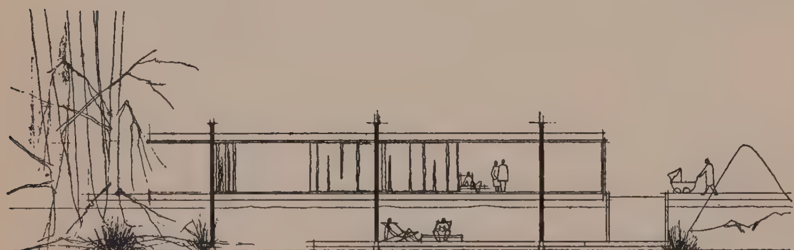

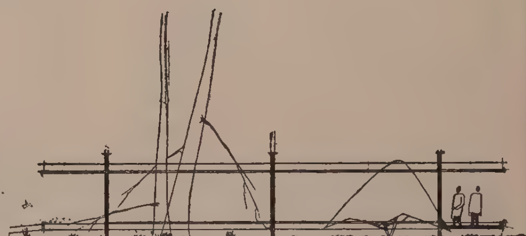
Snit (gælder for begge boligtyper)

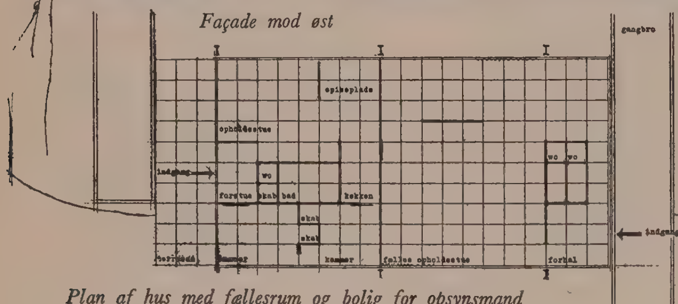
Plan af enkeltmandsbolig

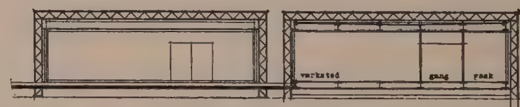
Façade mod øst

Façade mod nord og syd

Plan af hus med fællesrum og bolig for opsynsmand

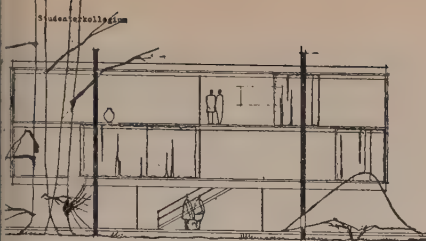

Façade mod øst og vest

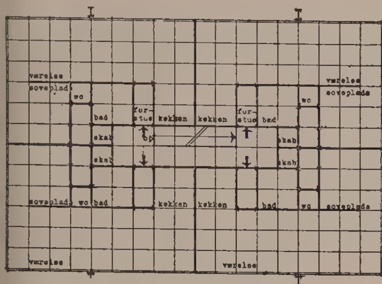
Snit (gælder både for huset med fælles opholdsstue og opsynsbolig)

stændig ens, kan man uden besvær omstille fra enkeltværelser til dobbelte (og omvendt), en fordel som uden tvivl kan få stor betydning fremover, da der afgjort må regnes med en stor stigning af ægteskaber mellem studerende. Enkeltværelser, 32 ialt, er på 18–19 m² med forstue, bad–wc og skab. Dobbeltværelser, 16 ialt, er på 38 m² med forstue, køkken, bad, wc og skab.
Kollegierne er indbyrdes forbundne med betongangbroer og ramper, der ligesom bygningerne er hævet over terrain.
De 2 huse ved søbredden får hveren terrasseanbragt i søen.
De 2 eetetages bygninger.
Det fælles opholdsrum og opsynsmandens bolig er sammenholdt om det fælles køkken i en bygning, som er orienteret som de øvrige, og da den ligger ved søen, har opholdsstuen en fin udsigt,

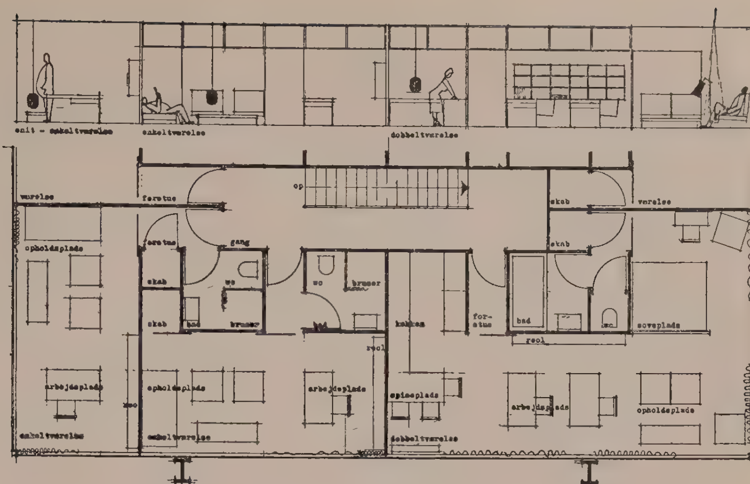
Mogens Didriksen: Studenterkollegium i Fælledparken. *Tilkendt Neuhausens konkurs Planer og façader 1 : 400*

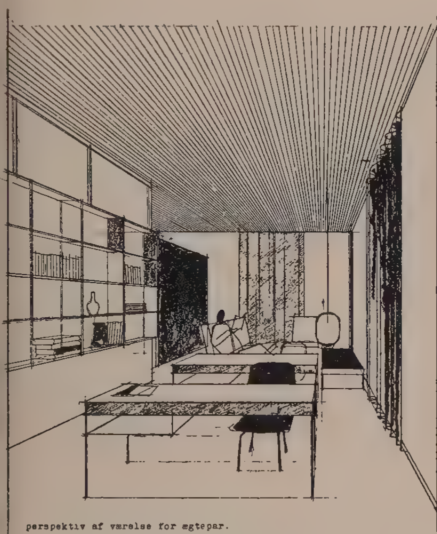
Facade mod øst og vest

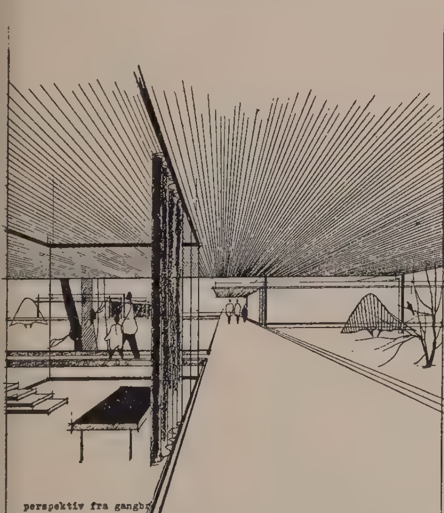
Plan af bolig for ægtepar 1 : 400

Plan og snit af værelser 1 : 200

Perspektiv af værelse for ægtepar

Perspektiv fra gangbroen

og opsynsmanden har som nævnt fuld mulighed for kontrol af adgangsvejen til kollegierne. Huset, indeholdende husassistent-boliger, værksted o. s. v., er anbragt vinkelret på de øvrige bygninger og hægtet direkte på adgangsvejen til kollegierne.

Konstruktion.

For samtlige huse gælder at de er ophængt i stålrammer over terrain og udføres i stål, glas, elementer i træ eller novopan og aluminium. Den omtalte kerne tjener som vindkryds og giver den nødvendige sidestivhed. Øvrige skillerum udføres som transportable elementer, som, hvor de går til loft, er udstyret med glas fra dørhøjde.

Mellem de ophængte profiljern, som danner basis for loft og gulv, indskydes færdige elementer, som sammenboltes. De har den nødvendige lyd- og varmeisolation. Loft dækkes med aluminiumsplader, og gulvarealet dækkes på en gang med materialet P.V.C. Samme materiale bruges på vægge i køkken og bad–wc.

Façaderne består udelukkende af glas, 8 mm tykt, som indskydes i stålrammer, der fastspændes uden på konstruktionen, dette for at forhindre en knusning af glasset ved en eventuel nedbøjning af de ophængte dragere. Glasset, som spænder fra gulv til loft, stødes sammen i lodrette fuger, man undgår helt sprosser. Skillerum kan stødes op til glasvæggen ved hjælp af en gummipakning, som suges fast til glasset.

Opvarmning.

Der er i programmet nævnt fjernvarme, og i så tilfælde udføres opvarmningen som strålevarme i loftet, hvor varmeslangerne forbindes med aluminiumsplader. Langs vinduesvæggene anbringes et elektrisk varmelegeme, som danner et varmetæppe foran glasset.

Det ville imidlertid være mere i husenes ånd, om man opvarmede med elektriske plader (finérplader med varmenet). Disse anbringes i loftet langs vinduesvæggen; man får en billigere installation og under almindelige forhold lavere driftsudgifter samt et smukkere loft. Luftfornyelsen er mekanisk.

Kort over Odense 1:20000. Sygehusets placering er markeret med hvid ring. (Gengivet efter konkurrenceprogrammets autoriserede reproduktion)

En kommentar

Af arkitekt M.A.A. Frode Jørgensen

725.5

estyrelsen for Odense amts og bys sygehus ıdbød i 1952 skandinaviske arkitekter til en onkurrence om udvidelse af sygehuset. Man avde behov for en betydelig udvidelse af ›ngepladserne og ønskede tillige en samling f sygehusets forskellige bygninger, som hidtil avde været placeret forskellige steder i byen. Jnder hensyn til opgavens omfang og de med .dvidelse forbundne betydelige udgifter ønkede man arbejdet opdelt i etaper.

Dommerkomiteen havde 16 medlemmer, Danke Arkitekters Landsforbund var repræsenteet ved arkitekterne M.A.A. Wilh. Groth-Hanen, Frode Jørgensen og C. F. Møller, arkitekt .A.R. Hakon Ahlberg repræsenterede de andre kandinaviske arkitektorganisationer, og civilngeniør Jørgen Koch var repræsentant for Dansk Ingeniørforening.

Dommerkomiteen enedes om at tildele 1. præmie til et forslag udarbejdet af arkitekterne M.A.A. Jørgen Stærmose og Kay Boeck-Hansen, Odense. Præmiefordelingen var iøvrigt følgende: 2. præmie til arkitekt S.A.F.A. Ilmari Ahonen, Finland, 3. præmie til arkitekt M.A.A. Kai Børgen, Odense med følgende medarbejdere: Thyge Thygesen, E. Sterkel-Madsen, Knud Lundemann og E. Frydendahl, 4. præmie til arkitekterne S.A.F.A. Martta og Ragnar Ypyä, Finland og Veikko Malmio, København, med arkitekt M.A.A. Jørgen Magleby som medarbejder. Indkøbt blev et forslag af arkitekterne M.A.A. Mogens Bojesen Barsøe og Niels-Ib Wibroe.

Redaktionen har bedt et medlem af dommerkomiteen, arkitekt M.A.A. Frode Jørgensen, om en kommentar til konkurrencen.

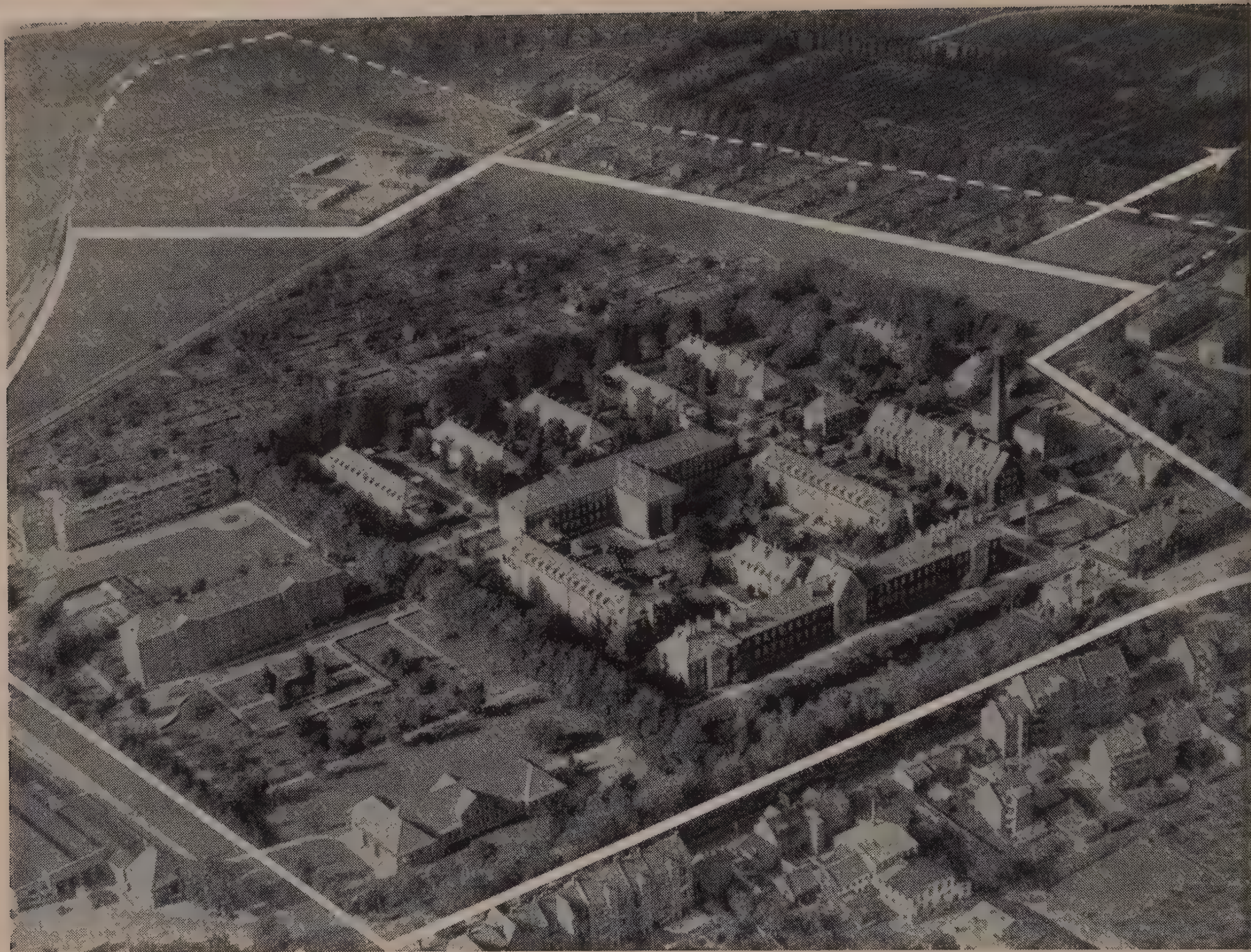
Resultatet af konkurrencen om et centralsygehus i Glostrup er gengivet i „Arkitekten“, månedshft. 7, årgang 1951.

Vort hjemlige sygehusbyggeri har ikke i særlig grad tidligere været tilgængeligt for arkitektkonkurrencer. Dette forhold synes imidlertid at være ved at undergå ændring, idet to, hver på sin vis, betydningsfulde konkurrencer, begge med adgang for nordisk deltagelse, er realiseret inden for de sidste år. Forløberen i så henseende var den i 1950 udskrevne konkurrence om et centralsygehus i Glostrup, der i 1952 blev fulgt op af konkurrencen om Odense amts og bys sygehus. Resultatet af den førstnævnte konkurrence er tidligere behandlet i dette tidsskrift; de følgende linier prætenderer kun at være en kort kommentar til dette hæftes offentliggørelse af en række forslag fra Odensekonkurrencen.

Det vil her være naturligt at begynde med at pege på en af denne konkurrences svage punkter, der angår en vigtig forudsætning for dens resultat, nemlig programmet. Dette måtte i sin udformning nødvendigvis blive kompliceret, fordi man fra udskriverens side foruden forslag til et helt nyt sygehusanlæg stærkt fastholdt ønsket om også at se de muligheder belyst, der knyttede sig til en anvendelse af dele af det gamle sygehuskompleks som led i det endelige anlæg. Herved blev opgaven opdelt i etapeløsninger, en konkurrenceteknisk svag form, som indebærer risiko for vanskeligheder, ikke mindst for bedømmelsen, hvor der ved afvejningen af etapeforslagenes betydning i forhold til projektets helhed kan opstå ubehagelige problemer. Dommerkomiteen havde det held i det her omtalte tilfælde at slippe for stillingtagen til noget dilemma af denne art, men dette uanset bør atter erindres om det for alle parter hensigtsmæssige i, at en opgaveformulering altid er så eentydig som muligt og uden overbestemmende alternativer.

Forløbet af Odensekonkurrencen viste i øvrigt klart, hvad de fleste vel på forhånd ville have skønnet, at man ikke ved udformningen af et stort sygehus kan opnå virkeligt rationelle resultater ved at sammenpasse nyt og gammelt. Det er indenfor løsningerne af de etaper, der alene omfatter nyanlæg, at den interessante indsats er gjort fra de konkurrerendes side, og det er her, man kan danne sig et billede af konkurrencens status.

Og hvordan stiller denne sig så? Sagt i korthed mærker man på ikke helt få punkter en – i øvrigt ganske naturlig – påvirkning fra Glostrupkonkurrencen, både i henseende til benyttelse af hovedideer herfra, enkelte rigeligt tæt på forbillederne, samt i en vis videreudvikling af tendenser, der allerede i den første konkurrence var åbenbare. Til eksempel fører ønsket om opnåelsen af en så økonomisk driftsform som mulig adskillige af forslagsstillerne ind på en stadig stærkere koncentration i plandispositionerne, især hvad angår behandlingsafsnittene. Denne udvikling er karakteristisk for en stor del af tidens hospitalsbyggeri, og den medfører bl. a. næsten uundgåeligt, at dagslystilgangen til en række rum må erstattes med kunstig belysning på grund af plansystemets kompakte karakter. De opnåede fordele i trafikafstandene er klart påviselige; spørgsmålet er blot, hvor langt denne ud-

Luftfotografi af det eksisterende sygehus i Odense

vikling kan videreføres, før den havner i det urimelige. I regnskabet ligger gemt psykologiske faktorer i forbindelse med de mennesker, som skal befolke disse lokaliteter, og man er her inde på imponderabilier, svære at anbringe i en nøgtern bedømmelse af helheden.

Et andet forhold med særlig tilknytning til behandlingsafdelingernes udformning giver anledning til bemærkning, nemlig disse afdelingers indpasning i det samlede bygningslegeme. Det er logisk, at en række vigtige afdelinger af denne art i deres planform må blive ret forskellige, hvis de disponeres ud fra kravet om koncentrative løsninger. Selv om visse tilpasninger både er mulige og naturlige, er det dog mindre forståeligt, at der i et ikke ubetydeligt antal forslag er gjort forsøg på at presse disse afsnit ind i et stramt og tilsyneladende på forhånd fastlagt formalistisk skema.

Det overmåde vanskelige spørgsmål med hensyn til muligheden for i trit med udviklingen at udvide behandlingsafsnittene på økonomisk og bygningsmæssig simpel måde savnede i nogen grad belysning i konkurrencens materiale, men det skal villigt medgives, at dette problem bliver jo mere kompliceret des større sygehusanlæg, det drejer sig om.

Spændende er det altid at konstatere hvorledes den arkitektoniske formning af et tidssvarende sygehus mangfoldige organisme falder ud. Denne side af sagen har krav på den største opmærk-

somhed. Ved en inspireret og følsom modellering af disse store bygningslegemer opstår kvaliteter, der ikke blot bærer lønnen i sig selv, men som væsentligt bidrager til at skabe den syntese af noget medmenneskeligt, noget indbydende og venligt, som bør være ethvert hospitals adelsmærke. I så henseende gav det med 1. præmie belønnede forslag gode løfter; man må håbe, at de indfries, når opgaven vokser fra papiret ud i den krævende hverdag.

Dommerkomiteens bemærkninger om konkurrencen som helhed

Konkurrencen viser det formålstjenlige i at placere nybygningen på områdets nordre del i nærheden af Kapelvej. Ved denne placering opnås der korte tilkørselsveje samtidig med, at et stort samlet terræn lades frit til park og til anbringelse af personaleboliger. Forbindelsen mellem det ny anlæg og det eksisterende sygehus løses på en naturlig måde, og nybygningen kommer ikke ved denne placering til at skygge for de eksisterende sygehusbygninger.

Blandt de indleverede forslag genfinder man kendte hovedtyper fra sygehusbyggeri, der kan grupperes på følgende måde:

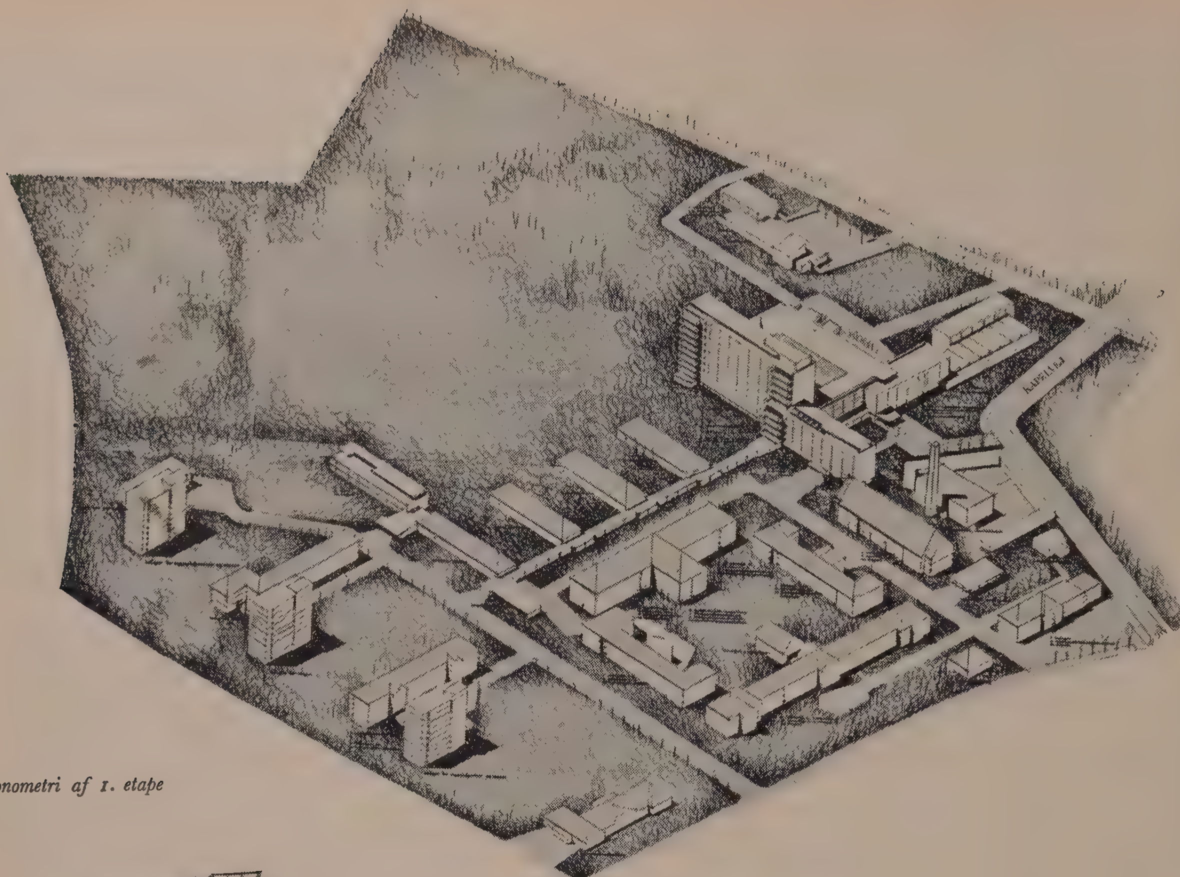
1. Selvstændig sengebygning og selvstændig behandlingsbygning opført som 2 parallelle længer med tværgående forbindelsesgange.
2. Behandlingsafdelingerne placeret i een eller flere bygninger, der som fløje udgår fra een sengebygning.
3. Een koncentreret højbygning med sengeafsnit i forbindelse med en lav udbredt behandlingsbygning.
4. Behandlingsafdelinger og sygeafsnit anbragt etagevis over hinanden i samme bygningskompleks og med udelukkende vertikale hovedforbindelser.

I henhold til betingelserne foreligger der forslag til opførelse af sygehuset i 2 etaper, således at 1. etape skal kunne fungere som sygehus sammen med det eksisterende sygehus's bygninger, medens der for udbygningen af 2. etape er krævet alternative forslag, således at udbygningen enten skal kunne gennemføres med bevarelse af de ældre bygninger (etape 2), eller således at de gamle bygninger i hovedsagen forlades (etape 2 A). Efter dommerkomiteens skøn løser intet af de foreliggende forslag på fuldtud tilfredsstillende måde en videre udbygning af sygehuset med bevarelse af de bestående bygninger, hvorimod der for flere af de alternative forslags vedkommende er tilvejebragt gode løsninger.

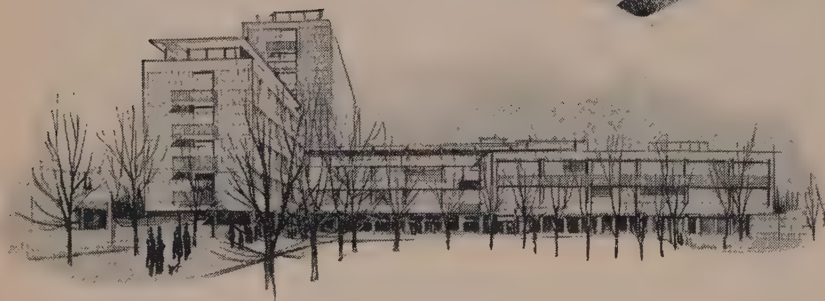
Enkelte deltagere har forsøgt at udforme etape 2 som en overgangsform til etape 2 A, uanset at dette ikke er krævet. En sådan overgangsordning frembyder imidlertid visse besværligheder, der ikke synes overvundet i noget forslag og som næppe heller kan undgås. Det er derfor sikkert nødvendigt, forinden udvidelser udover etape 1 foretages, at gøre sig klart, om man vil foretrække de fordele, som et koncentreret, nyt sygehuskompleks frembyder, eller om man også fremover vil tolerere de driftsmæssige ulemper, som kombinationen af de gamle bygninger og de nyopførte bygninger frembyder.

Intet af de indsendte forslag har hverken i planløsning eller i detailler løst den foreliggende opgave på en fuldt tilfredsstillende måde. Dommerkomiteen har imidlertid i overensstemmelse med programmets angivelse betragtet konkurrencen som en idé-konkurrence, og har derfor foretaget bedømmelsen udfra hovedlinierne i forslagene med fornødent hensyn til de praktiske muligheder for en tilfredsstillende detailløsning. En sådan endelig udformning vil iøvrigt altid forudsætte et nøje samarbejde mellem arkitekter, ingeniører og erfarne folk fra sygehusets forskellige arbejdsområder og kan derfor normalt ikke forventes at foreligge ved en konkurrence af denne art.

Dommerkomiteens bemærkninger til de præmierede og indkøbte forslag er i det følgende gengivet ved de enkelte projekter.

Axonometri af 1. etape

Perspektiv af hovedindgangen

Dommerkomiteens bemærkninger:

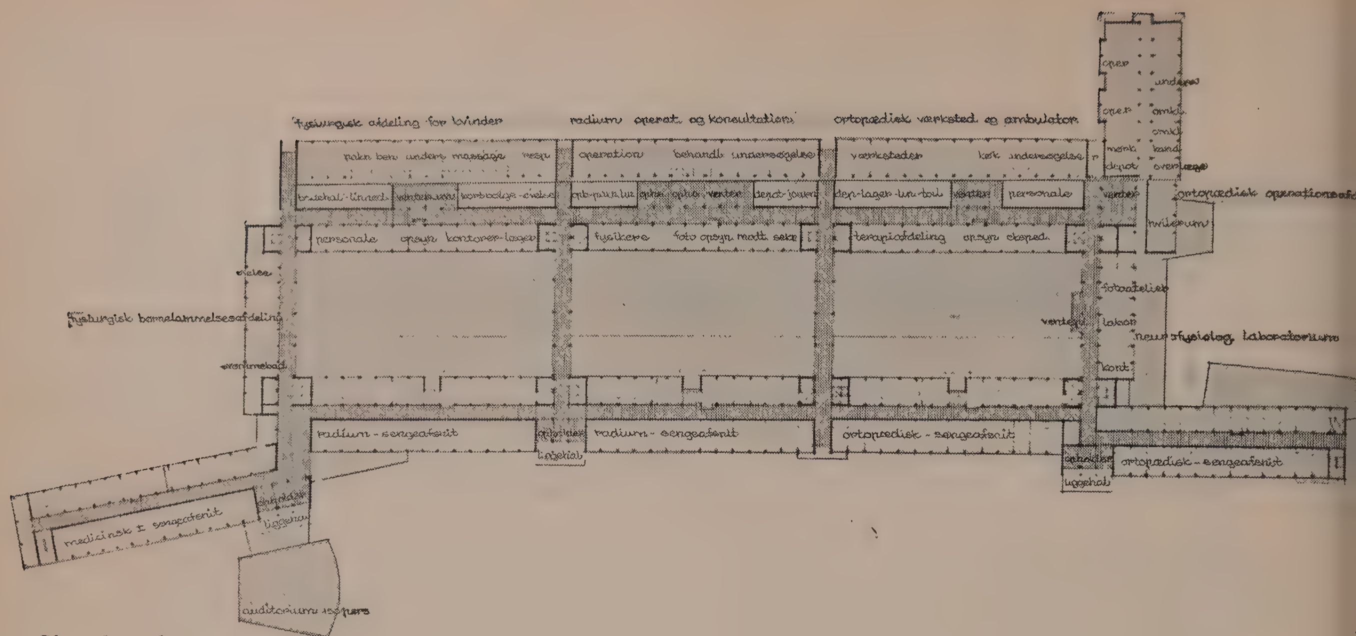
Dette forslag forener en særdeles god placering af bygningen med god praktisk udformning af de enkelte afdelinger, og der er samtidig tilvejebragt en – under hensyn til de muligheder det valgte system giver – god kontakt mellem de enkelte afdelinger. Den arkitektoniske løsning er fortjenstfuld. Placeringen i 1. etape sikrer det nærmest mulige samarbejde mellem afsnittene i nybygningen og afdelingerne i det bestående hospital, og denne placering er opnået uden at det har været nødvendigt at nedrive mere end en enkelt, lidet værdifuld bygning. Beliggenheden muliggør udvidelse til etape 2 eller etape 2 A uden gene for de bestående afdelinger. Etape 2 A byder i modsætning til forslagets etape 2 gode muligheder for yderligere udvidelse.

Behandlingsafsnittene er kun løst udformede, men udformningen af enkelte af dem og disses placering kan måske tyde på nogen manglende kendskab til arbejdsgangen på et sygehus. Der har dog ikke kunnet påvises mangler, som ikke vil kunne forventes afhjulpet ved en nøjere bearbejdelse.

Jørgen Stærmose og Kay Boeck Hansen: Odense amts og bys sygehus. *Konkurrenceforslag tildelt 1. præmie*
På denne og hosstående side gengives axonometri og situationsplan 1 : 2500, på side 118 planer 1 : 1000

Axonometri af det udbyggede forslag

Situationsplan af det udbyggede forslag

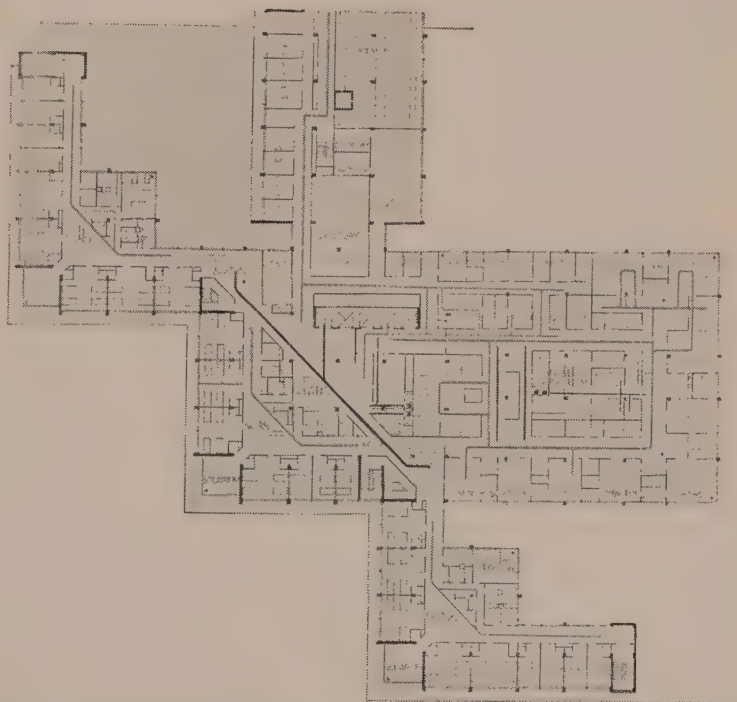
Plan af 1. sal

udvidelse behandling
udvidelse, behandlinger, ca. 30 %
røntgenbehandlingsafdeling
røntgenfotograferingsafdeling
ind. modtage
ind. skadestue
vaskehal
køkken
centrallaboratorium
apotek
epidemisk sengeafsnit
auditorium
til gl. sygehus
ind. besøgende

Plan af stuen

Jørgen Stærmose og Kay Boeck Hansen: Odense amts og bys sygehus. *Konkurrenceforslag tildelt 1. præmie, 1 : 1000*

Ilmari Ahonen: Odense amts og bys sygehus. *Konkurrenceforslag tildelt 2. præmie. Plan 1 : 1500, detailplan 1 : 1000*

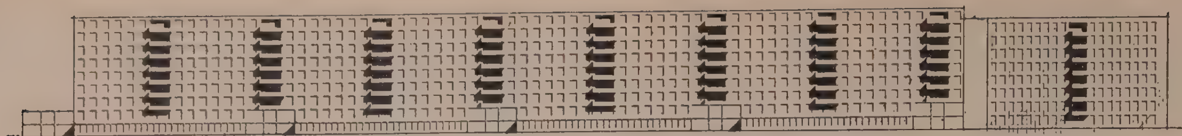
Edward D. Stone, Erhardt, Eichenbaum & Rauch: Forslag til sygehus i Arkansas

I „Architectural Forum", juli 1950, fandtes gengivet tegninger til et projekteret sygehus på 600 senge. Ovenfor gengives efter det amerikanske tidsskrift en typisk plan af projektet. Først efter afgørelsen af konkurrencen blev dommerkomiteen bekendt med dette amerikanske projekt

Dommerkomiteens bemærkninger:

Selvom forslaget i den viste skikkelse ikke er særlig velegnet til opførelse i forbindelse med de nuværende sygehusbygninger, er forslaget dog af stor interesse, fordi det viser en ny udformning af en koncentreret sygehusbygning med 3 vinkelformede sengeafsnit i hver af de 13 etager. Behandlingsafsnittene er placerede dels i en basisdel, som indeholder de afsnit, der kræver større spredning end normal husdybde tillader, eller for hvilke det kan være nødvendigt senere at foretage udvidelse, dels umiddelbart op til og i forbindelse med de midterste sengeafsnit. De fordele, denne planløsning kunne frembyde, er ikke blevet fuldt udnyttede. Hoveddispositionen vil iøvrigt altid medføre væsentlige ulemper for de midterste sengeafsnit, hvis birum ikke vil kunne få naturlig ventilation eller lys. Med hensyn til bygningens placering må det anses for en ulempe, at tilkørslen såvel i 1. som i 2. etage skal foregå imellem de eksisterende sygehusbygninger.

Det må anses for sandsynligt, at der vil være mulighed for at give den viste udformning en tilfredsstillende arkitektonisk løsning, men noget bevis herpå har forfatteren ikke givet.

Façade mod nord

Kai Börgen:
Odense amts og bys sygehus

Konkurrenceforslag tildelt 3. præmie
Plan og façade 1 : 1000
(På originaltegningen var påklæbet røde mærkater med talhenvisninger til en beskrivelse; i reproduktionen viser disse sig som sorte prikker)

gen: Odense amts og bys sygehus

nceforslag tildelt 3. præmie. Axonometri

erkomiteens bemærkninger:

en er planlagt efter kamsystemet med dforbindelse langs hele stueetagens syd-ıde, fra hvilken trafikken forgrener sig tagens forskellige ambulatorier og be-gsafdelinger, som får deres dagslys gennem meget små gårde. Fra de ver-ıovedtrafikforbindelser udgår halvhøje od nord, som indeholder yderligere ingsafdelinger.

ordelene ved kamsystemet er, at dette ri måde tillader udbygning fra hoved-, en egenskab, der imidlertid her ikke g udnytte, fordi en udvidelse mod nord res af den her liggende økonomivej og ıibygningerne. Det må endvidere an-t det vil blive vanskeligt på en funktionel ıåde at indpasse de forskellige behand-ıit i det arkitektonisk strengt bundne af fløje. Det er en ulempe, at de hori-forbindelser indenfor det fuldt ud-e kompleks bliver meget lange. Byg-placering på grunden giver ikke an-til anmærkning.

et er omhyggeligt udformet, men er i akter ret upersonligt.

a og Ragnar Ypyä og Veikko io: Odense amts og bys sygehus

enceforslag tildelt 4. præmie. Axonometri

ıerkomiteens bemærkninger:

et er et interessant forsøg på at forkorte ene i hovedfløjen ved at sammenknytte delingerne to og to i U-formede blokke, irummene er anbragt ud mod smalle, d åbne gårde, medens sygestuerne har syn mod øst og vest. De ellers veludfor-behandlingsafdelinger er stærkt koncen-og anbragt i sluttede grupper på nord af sengefløjene.

ılgte planløsning frembyder vel arbejds-e fordele, men disse er opnåede på be-g af mulighederne for en tilfredsstil-belysning og naturlig ventilation, i shed forsåvidt angår behandlingsafde-e. Systemet vanskeliggør også en diffe-et udbygning i tilfælde af eventuel ud-af enkelte behandlingsafsnit.

Façade mod syd

Plan af etage

Plan af stue

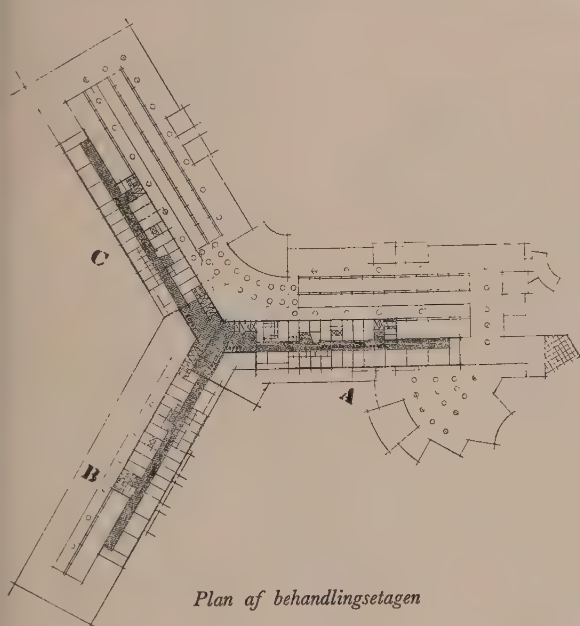
Sygeafsnit

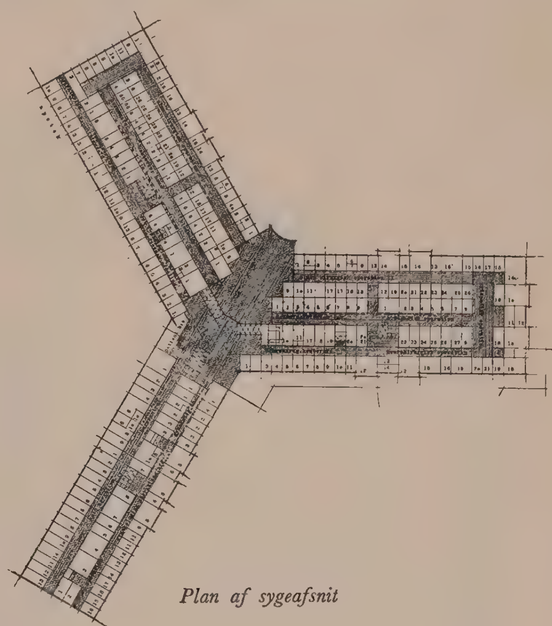
Funktionærbolig

Martta og Ragnar Ypyä og Veikko Malmio: Odense amts og bys sygehus. *Konkurrenceforslag tildelt 4. præmie*
Plan 1 : 1000, detailplaner af sygeafsnit og funktionærbolig 1 : 800

Situationsplan

Plan af behandlingsetagen

Plan af sygeafsnit

Dommerkomiteens bemærkninger: Forslaget har fejl i situationsplanen, særligt hvad angår tilkørselsforholdene, men forfatteren har opnået visse fordele i henseende til koncentration ved anvendelse af den stjerneformede plan, hvor tre sengeafsnit, respektive behandlingsafsnit i de underste etager, sammenføjes i en fælles centralhal indeholdende trapper og elevatorer.

Mogens Bojesen Barsøe og Niels-Ib Wibroe: Odense amts- og bys sygehus. *Indkøbt konkurrenceforslag*

Skematisk plan

Axonometri

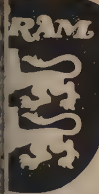
Plan af sygeafsnit

Erik Jensen og Kirsten Westergaard:

Ikke præmieret farslag til konkurrencen om Odense sygehus, axonometri, plan og detailplan af sygeafsnit. (projekt nr. 10 247).

Jørgen Selchau, Gehrdt og Nanna Bornebusch, Henning Jacobsen, Niels Esmann

Ikke præmieret forslag til konkurrencen om Odense sygehus, detailplan af sygeafsnit (projekt nr. 93 479)

GRAM ER

Absorptionskøleskab type Ab. med et rumindhold på 62 liter

de mest ideelle KØLESKABE til boligbyggeri

I kravet til den ideelle bolig, er spørgsmålet om køleskabe lige så selvfølgelig som kravet om varmeanlæg. Enten det nu gælder „fjernstyrede" køleskabe med en fælles kompressor hos varmemesteren, eller der er tale om individuelle absorptions- eller kompressorkøleskabe, kan vi altid hjælpe Dem.

Forlang brochuremateriale tilsendt

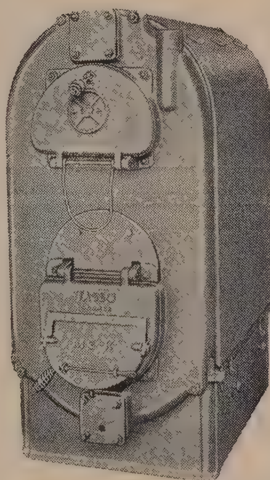
RØDRENE GRAM A/S VOJENS TELEFON 41421

TASSO

-vinterens varme

TASSO
SERIE M-2
3,0 - 11,0 m²
varmeflade

Kan anvendes til koks-, olie- eller stokerfyring.

Støbejerns-elementkedel med gennemforbrænding og modstrømskanaler, der giver effektiv udnyttelse af røggassens varme.

A/s H. RASMUSSEN & CO. - ODENSE
Fabriken i Hjallese, telefon Dalum 911

TASSO

LANDEMÆRKET, forslag til udvidelse af
Af Stadsarkitekten i København.

Ved gengivelse af 2 perspektiver, et foto og en beskrivelse belyses de hensyn man
ved gadens udvidelse.

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953,

VESTERGADE, forslag til udvidelse af
Af Stadsarkitekten i København.

Stadsarkitekten ønsker Vestergades linieføring og smukke gadebillede bevaret, h
kunne gennemføres skønt gaden udvides. Der vises to perspektiver og et foto.

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953,

LARSENS PLADS, forslag til fremtidig bebyggelsesplan
Af Stadsarkitekten i København.

Fra privat side var der stillet forslag til udvidelse af pakhusbebyggelsen, som imid
i strid med eksisterende servituter. Det af stadsarkitekten stillede forslag tilvejeb
lige så stort pakhus m², men bevarer fredede pakhuse og beskytter Amalienborg m
ning i høje pakhuse.

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953,

LANGELINIEANLÆGET, forslag til regulering af, samt forslag
cering af et pakhus på NORDRE TOLDBOD
Af Stadsarkitekten i København.

I det af stadsarkitekten udarbejdede og senere udførte forslag til placering af et p
Nordre Toldbod udnyttes pakhusets tag til stærkt udvidede promenadearealer. Der v

Arkitektens månedshæfte 2–3/1953,

Se HFB side 525

Udenlandske arkitekturtidsskrifter

I nedenstående liste er optaget de udenlandske arkitekturtidsskrifter, som *Arkitekten* korresponderer med.

Finland

Arkitekten, udgivet af Finlands arkitektförbund, månedstidsskrift, ca. 180 sider pr. årgang.
Rakennustaito, månedstidsskrift, ca. 25 sider.
Tekniska Föreningens i Finland Förhandlingar, månedstidsskrift, ca. 16 sider.

Norge

Bonytt, organ for Landsforeningen Norsk Brukskunst, månedstidsskrift, 224 sider pr. årgang.
Byggekunst, Norske arkitekters tidsskrift, månedstidsskrift, ca. 2[illegible] sider pr. årgang.
Teknisk Ukeblad, udgivet af Den norske ingeniørforening og D[illegible] polytekniske forening, ugetidsskrift, ca. 20 sider.

Sverige

Bygglitteratur, referater fra byggetidsskrifter, månedstidsskrift, c[illegible] 12 sider.
Byggmästaren, tidsskrift for arkitektur og bygningsteknik, 2 gang pr. md., ca. 500 sider pr. årgang.
Byggnadsvärlden, ugetidsskrift, ca. 8 sider.
Form, Svenska Slöjdföreningens tidsskrift, månedstidsskrift, c[illegible] 290 sider pr. årgang.
Hem i Sverige, tidsskrift for boligindretning og havekultur, månedstidsskrift, ca. 360 sider pr. årgang.
Kontur, Nyt kulturtidsskrift udgivet af Svenska Slöjdföreninge[illegible] 2 hæfter om året.
att bo, månedstidsskrift, ca. 30 sider.

Belgien

Architecture, månedstidsskrift, ca. 20 sider.

England

Architectural Association Journal, månedstidsskrift, ca. 20 sider.
Building Digest, månedstidsskrift, ca. 430 sider pr. årgang.
The Architectural Review, månedstidsskrift, ca. 380 sider pr. årgang.
The Journal of the Royal Institute of British Architects, månedstidsskrift, ca. 34 sider.

Frankrig

L'Architecture d'Aujourd'hui, månedstidsskrift, ca. 70 sider.
L'Architecture Francaise, månedstidsskrift, ca. 50 sider.
Techniques et Architecture, månedstidsskrift, ca. 60 sider.

Holland

Bouwkundig Weekblad, ugetidsskrift, 624 sider pr. årgang.
Forum, månedstidsskrift for arkitektur og dekorativ kunst, ca. 335 sider pr. årgang.

Italien

Metron, månedstidsskrift, organ for CIAM, ca. 624 sider pr. årgang.
Edelizia Moderna, månedstidsskrift, ca. 75 sider.

Schweiz

Werk, månedstidsskrift for arkitektur og kunst, ca. 380 sider pr. årgang.

Sovjetunionen

Архитектура и Строительство. Månedstidsskrift for arkitektur og genopbygning, ca. 40 sider.

Tjekoslovakiet

Architectura ČSR, månedstidsskrift, ca. 350 sider pr. årgang.

Tyskland

Neue Bauwelt, ugetidsskrift, ca. 25 sider.
Die Neue Stadt, månedstidsskrift for arkitektur og byplanlægning, ca. 40 sider.

Østrig

Der Aufbau, månedstidsskrift for genopbygning, ca. 580 sider pr. årgang.

U.S.A.

Architectural Record, månedstidsskrift, ca. 100 sider.
Progressive Architecture, månedsskrift ca. 75 sider.

(Teksten fortsættes på omstående side)

Særhæfter

En lang række af *Arkitektens* månedshæfter, som omfatter specielle emner, har været så stærkt efterspurgt, at det har været nødvendigt at fremstille særtryk. Blandt disse særtryk skal fremhæves følgende:

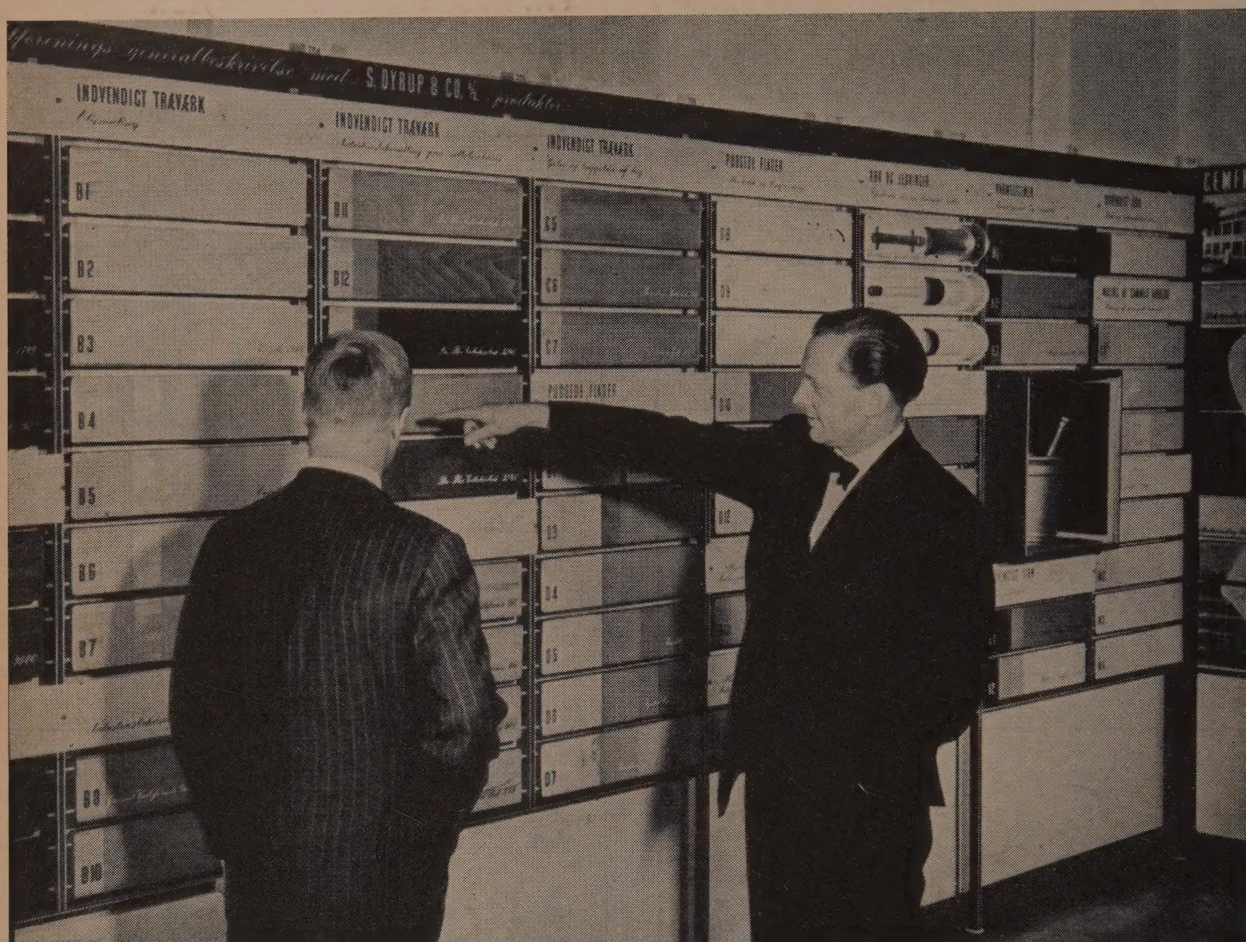
Orientering i dansk arkitektur 1100–1600 (1941) .... kr. 2,00
Nye københavnske skoler (1944) .... - 3,50
Radiohuset (1945) .... - 4,00
Bolignødens bekæmpelse (1945) .... - 2,00
Rækkehuse og Kædehuse (1946) .... - 2,00
Britisk byplantradition (1946) .... - 2,00
Boligforhold og Sanering i U.S.A. (1947) .... - 3,00
2 sygehuse (1947) .... - 3,00
Boligbyggeri (6 større boligkomplekser 1947) - 4,00
Om træer, af havearkitekt C. Th. Sørensen, (1948) .... - 2,50
10 statslånshuse, med en vejledning (2. oplag 1949) .... - 4,00
Århus universitet (1949) .... - 4,00
Amerikansk arkitektur (1950) .... - 7,00
Nye eenfamiliehuse (1950) .... - 3,00
Skolebyggeri i een etage (1951) .... - 7,00
Legepladser. Specialudgave af månedshæfte 1-2 med engelsk summary (1952) .... - 10,00
Alderdomshjem. Med en vejledning fra Arbejds- og Socialministeriet og Boligministeriet (1952) .... - 4,00
Studier fra Rom (1952) .... - 7,00
Kollektivhuset Høje Søborg (1952) .... - 4,00

Annonceindex

(Teksten fortsættes på omstående side)

Den levende generalbeskrivelse

En værdifuld hjælp for enhver arkitekt *

De kender uden tvivl det problem, der ofte opstår under drøftelsen af malerarbejder: **Hvilken behandlingsmåde er den mest hensigtsmæssige under de givne forhold?** — Man diskuterer **uden at have de korrekte arbejdsprøver for øje.**

Gennem et intimt samarbejde mellem **Byggecentrum** og S. Dyrup & Co. A/S er der oprettet en omfattende prøveafdeling på Byggecentrum, hvor enhver behandlingsmåde, der dækkes af Akademisk Arkitektforenings generalbeskrivelse, er vist på prøveplader.

Benyt Dem af den hjælp, en sådan prøvesamling betyder for både arkitekter, bygherrer og håndværksmestre. Vi sender Dem med glæde vort særtryk af generalbeskrivelsen GB 2 med anvisning på enhver behandlingsmåde inden for moderne malerarbejde.

S. DYRUP & CO. A/S

GLADSAXEVEJ 300 - TLF. SØBORG 3000

DANMARKS MEST MODERNE FARVE- OG LAKFABRIK